
MARTIJN

febr. 1983

eerste jaargang NR.6

Martijn INFO-MAANDBLAD
over Jeugdseksualiteit
en Pedofilie

MARTIJN

Onafhankelijk informatieblad over
JEUDESEKSUALITEIT EN PEDOFILIE.

Verschijnt 10 x per jaar.

Een uitgave van Vereniging Martijn
ingeschreven bij de Kamer van Koop-
handel te Meppel in het Verenigings-
register onder nummer: V 047155,
in samenwerking met de A.F.P.I.

redactie

Theo Gerritsen

Henk Werkman

Guus Geerlings

Wim Kwak

Martin van Haren

Jeugdredakteur;

Arie Roubos

Medewerkers aan dit nummer:

Thijs

Paul

Wouter

Luuk Drenth

KRO-persdienst

Hendrika Drenth (typewerk)

Theo Hagenus

Illustraties:

Liesje

Arie

Deutscher Spurbuchverlag
maandblad School

Foto's:

Foto AKKI. - Amsterdam

Theo Gerritsen

Fotopersburo Stokvis - Den Haag

(foto Mr. Monica Pieterse)

ABOCAS Noord-Holland

Vormgeving en lay-out:

Theo Gerritsen

Druk:

Stichting drukkerij WERKTUIG

Molenweg 66

Zwolle - tel. 05200-23949

REDAKTIE-ADRES:

Maandblad MARTIJN

Helios 79

7904 HC Hoogeveen

☎ 05280 - 74938

MARTIJN 7 verschijnt 11 maart,
met onder andere:

In the picture,
Reaktie op reaktie,
België, wat is er aan de hand?
en nog veel meer ...

VERKOOPSPRIJS:

Losse nummers f 5,00

per post f 7,50

½ jaar; 5 nummers---f 35,00

1 jaar; 10 nummers---f 70,00

leden vereniging Martijn;

5 nummers---f 25,00

10 nummers---f 50,00

+ f 15,00 kontributie per jaar.

abonnementen zijn inkl. porto.

Te bestellen:

Door overmaking van het bedrag op

gironummer 1 07 91 32

t.n.v. Theo Gerritsen

Helios 79

7904 HC Hoogeveen

onder vermelding van proefnummer

of abonnement MARTIJN vanaf nr. ...

ABONNEMENTEN KUNNEN ELK MOMENT INGAAN

EN GELDEN DAN VOOR DE VOLGENDE VIJF

OF TIEN KOMENDE UITGAVEN VAN MARTIJN.

abonnement

inhoud

pag. 3 Typofilie

pag. 4 Van mens tot mens

pag. 6 Kees Verheul

pag. 7 De boekenplank

pag. 8 Lucky Peter

pag. 9 Monica Pieterse

pag.15 Brievenbus

pag.16 In the picture

pag.17 PAW

pag.18 Kort geknipt

pag.19 Ze snappen er niets van

pag.20 Mijn liefde - deel 2

pag.22 onthUTSend

pag.23 Agenda

Niet-redactionele artikelen gepubliceerd
onder eigen naam komen voor verantwoorde-
lijkheid van de auteur, en behoeven niet
per definitie overeen te stemmen met de
mening van de redactie.

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN OF
OPENBAAR GEMAAKT, OP WELKE WIJZE DAN OOK, ZONDER VOOR-
AFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE UITGEVER.

© Martijn - 1983.

Advertentie tarieven op aanvraag.

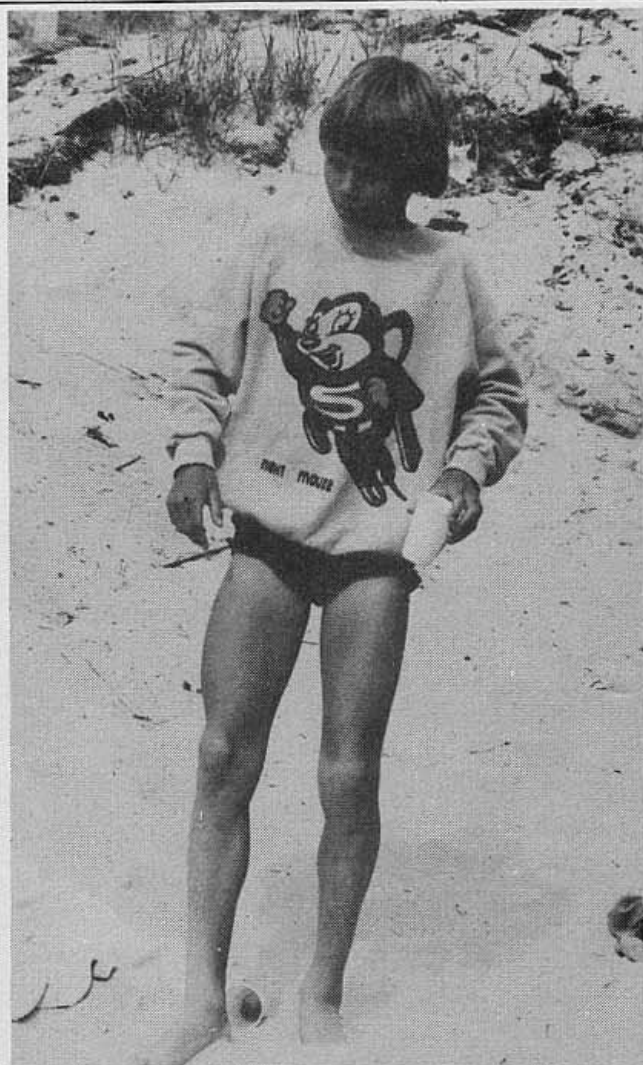
Met gemengde gevoelens kruip ik dit keer weer achter mijn typemachine. Een uiterst tevreden gevoel dat Martijn nummertje 6 er alweer bijna is. Er is heel veel gebeurd de laatste tijd. Erg veel reacties kwamen binnen op de nummers 4½ en 5 van ons blad. Heel veel mensen vragen naar oude nummers van Martijn, wel in het algemeen dan nu maar, dat spaart de vereniging weer portokosten. De nummers 1,2,3,4, zijn niet meer voorhanden, wél zijn nog verkrijgbaar de nrs. 4½ (december 1982) en nr. 5 (jan. '83). Wilt u deze nummers bestellen vermeld dan even erbij welk nummer. De prijs is hetzelfde als voor een los nummer namelijk f 7,50 per stuk.

Verder stemt mij erg tevreden de reuze fijne reacties van mensen uit den lande die het telefoonnummer van Martijn hebben gevonden als praatpaal over hun gevoelens. Regelmatig rammelt de telefoon en bellen mensen ons op om eens even te kunnen praten. Gewoon van mens tot mens, mensen die even willen luisteren naar die ander, en niet gelijk met een verbiedend vingertje omhoog zitten als het om intieme gevoelens naar kinderen toe gaat. Een prima zaak is het geweest om het postbusnummer van Martijn te veranderen in een normaal huisadres. Wij zijn nu veel bereikbaarder geworden.

Ook de kontakten met verschillende NVSH-werkgroepen (zie de agenda) begint op gang te komen. Er zijn zelfs werkgroepen die aangeboden hebben MARTIJN op hun open avonden ter inzage, of zelfs ter verkoop te leggen. Wij zijn daar erg blij mee.

Verder komen er steeds meer reacties op ons blad en onze vereniging. Ideeën en suggesties druppelen binnen, het werkproject (zie Martijn 4½) komt van de grond. Voorlichtings activiteiten beginnen ook te lopen. Ons redaktielid Henk Werkman is deze week twee keer op pad geweest om in Meppel op scholen en opleidingen voorlichting te geven. Op een MBO-opleiding civiele dienst, (hij maakte hierbij gebruik van de videoband van Een groot uur U uit 1978), en een Kleuterkweekschool. (Ik dacht altijd dat kleuters ergens anders vandaan kwamen!) Henk is voor deze activiteiten uitgenodigd door de zeer enthousiaste jeugherbergvader uit Meppel, waarbij Martijn op 23 april zijn ontmoetingsdag zal houden. Overigens is deze ontmoetingsdag ook weer een initiatief van "onze vader". Hij stelt zijn jeugherberg dan ook geheel belangeloos ter beschikking.

Het lijkt dus allemaal erg rooskleurig. Maar toch, ik zit met gemengde gevoelens. Ook een zwaar gevoel van "kunnen we het blijven bolwerken" speelt af en toe door mijn hoofd. Misschien speelt het eerder moeten stoppen van ons blad daar ook wel een rol in mee. Wat is er dan aan de hand? Wel, ondanks het zeer grote aantal reacties op de advertentie in het Parool, de Volkskrant en Trouw, en ook in de laatst verschenen NIKS, en de vele aanvragen voor een proefnummer voor ons blad hebben in verhouding erg weinig mensen een abonnement genomen. Ik schreef het al in Martijn 5. Wij hebben minstens 250 abonnees NODIG om rendabel ons blad te kunnen exploiteren. Wij hebben er nu nog 200 tekort. Daarom vanaf deze plaats een zeer dringend beroep op U; Als U Martijn een warm hart toedraagt, en ook vindt dat er een blad als het onze in Nederland en België moet blijven bestaan, NEEM DAN NU EEN ABONNEMENT. Voor f65,00 per jaar bent U lid én abonnee. De leden van de vereniging ontvangen in maart het eerste nummer van ons info-verenigingsblad thuis. Daarin alle informatie over de huidige stand van zaken. Wilt U dat blad ook ontvangen, zorg er dan voor zo snel mogelijk lid te worden van Martijn. MARTIJN HEEFT U BROODNODIG. Helpt U mee aan de opbouw van ons blad. Reuze bedankt.

In de serie van mens tot mens deze keer een interview met een moeder (laat ik haar Tiny noemen), wier zoontje een aantal maanden geleden een relatie heeft gehad met een pedofiel.

Het zoontje (in dit interview Johan genoemd) was toen bijna zeven jaar.

Het was voor mij eigenlijk de eerste keer dat ik iemand een interview afnam over pedofilie, maar onder het genot van een kop koffie voelde ik me al gauw op mijn gemak. Ook de omgeving werkte daar aan mee, een sfeervolle huiskamer waar geleefd wordt, een aparte speelhoek en een paar kinderschoenen versterken dit beeld.

Tiny is een vrouw van begin dertig, ik kreeg al gauw de indruk dat ze haar antwoorden heel zorgvuldig afweegt en probeert om zo weinig mogelijk te kwetsen. Ze is vorig jaar gescheiden van haar man. Zelf werkt ze vier dagen in de week, dan komt haar ex-man bij haar thuis oppassen. Als ze 's middags vrij is gaat hij weer naar zijn eigen étage, een tamelijk ongewone situatie dus.

Twee dagen in de week is Tiny zelf thuis bij de kinderen en in een deel van de weekenden zijn Johan en z'n zusje bij hun vader op de étage.

De relatie tussen Johan en deze pedofiel (Erik) ontstond nadat Erik al geruime tijd regelmatig had opgepast. Er ontstond een goed contact tussen Tiny en Erik, vooral na de scheiding.

Op een gegeven moment besloot Erik om te vertellen dat hij pedofiel is. Aanvankelijk was haar reactie: prima, hardstikke goed dat je daar zo open over bent.

Tiny's standpunt is dat je elkaar ruimte van leven moet geven, het maakt niet uit of je hetero- homo- of pedofiel bent als het van twee kanten komt en je elkaar geen geestelijke of lichamelijke schade toebrengt.

Ook ten aanzien van de relatie die tussen Erik en Johan ontstond was ze in het begin heel positief, ze vond het een gezellige kameraadschappelijke omgang tussen hen beiden. Het was voor Tiny ook heel fijn om met iemand over Johan te kunnen praten, iemand die een goede band met hem had. Temeer ook omdat ze zelf vaak strubbelingen met hem had en heeft.

Ze geeft toe dat dit vaak komt door haar eigen enigszins tegenstrijdige en onduidelijke houding naar Johan toe. Allerlei schuldgevoelens; haar eigen opvoeding, een mislukt huwelijk, spelen hierbij een rol.

De rol van Erik werd later overgenomen door de nieuwe vriend van Tiny, tenminste wat betreft de opvang en begeleiding van Johan en het praten erover met zijn vriendin.

De vraag achteraf, een half jaar na het beëindigen van de relatie, bij Tiny is welk deel van de omgang tussen Johan en Erik was nu relatie en welk deel werd bepaald door andere factoren. Deze bestaan vooral uit de dingen die vooraf waren gebeurd, zoals de scheiding en de

gespannen situatie tussen zijn ouders voor de scheiding. Daardoor verkeerde Johan in een kwetsbare positie, mede door zijn gevoelig karakter.

De relatie voor Erik betekende voor hem een stuk speciale aandacht, gezelligheid (b.v. samen naar de speeltuin gaan, enz.) Daardoor ontstond een soort vlucht uit de realiteit, waar hij toch mee te maken had en heeft.

Tiny heeft het gevoel dat Johan werd mee gesleept, min of meer ingepalmd en niet zelf koos voor de relatie.

Ze vermeldt eerlijkheidshalve hierbij dat dit haar gevoel is, dat dus geen absolute waarheid hoeft te zijn.

Ook spelen daarbij best gevoelens van jaloezie een rol en de ontdekking dat ze toch niet zo tolerant is als ze altijd van zichzelf vond.

Enerzijds vindt ze dat ze het recht niet heeft om in te grijpen in de contacten tussen haar zoontje en anderen. Anderzijds voelt ze ook de verantwoordelijkheid als moeder naar Johan.

Het blijft voor haar iets om over te blijven denken, gevoelsmatig is het moederinstinct, bescherming van haar kind tegen echt of vermeend gevaar.

Daarom heeft Tiny op een gegeven moment gevraagd of Erik Johan niet meer op wilde zoeken. Als Johan zelf naar Erik toe wil houdt ze hem echter niet tegen.

Ze staat in principe niet afwijzend tegenover pedofilie. Voorwaarde is dat het kind zelf bewust kiest en een intense vriendschapsband het uitgangspunt is. Ten aanzien van seksualiteit heeft Tiny een heel open mening waar ze ook vrij over praat.

Het seksueel contact dat er is geweest tussen Erik en Johan bestond uit samen onder de douche gaan en af en toe pijpen door Erik bij Johan. Tiny heeft nooit gemerkt dat Johan hierdoor veranderd is of zijn onbevangenheid ten opzichte van zijn eigen lichaam verloren heeft. Johan is een jongetje dat heel nieuwsgierig is druk op onderzoekingsstocht naar hoe de geslachtsorganen er bij anderen uit zien, bevoelen bij een vriendinnetje en elkaar met viltstift of potlood op allerlei plekken van het lichaam voltekken. Soms kruipt hij bij zijn moeder in bed en vraagt haar om de benen uit elkaar te doen om eens uitgebreid te bekijken hoe dat er allemaal uit ziet.

Tiny onderscheidt seksualiteit en erotiek bij kinderen erkent ze dat dit laatste wel degelijk aanwezig is, het knuffelen, strelen en dit hoeft zich echt niet te beperken tot alles wat zich boven de navel en beneden de dijen bevindt. Ook uit zich dit in ontdekkingsspelletjes en als voorbeeld noemt ze, dat als haar dochterje ingezalfd moet worden deze nadrukkelijk vraagt of mama het spleetje niet vergeet. Tiny meent dat het kind duidelijk aan moet geven welk contact het wil. Het gevaar van seksueel contact vindt ze hierin dat het bij volwassenen een heel andere intensiteit heeft dan bij kinderen.

Bij volwassenen is het al snel orgasme-gericht, dit is iets dat bij een jong kind niet speelt. Tiny zegt daarbij wel dat ze onderscheid maakt in de leeftijd van een kind, kinderen van 11-12 jaar staan al weer heel anders tegenover seksualiteit.

De enige manier waarop Johan iets over het seksuele contact heeft laten merken was een opmerking naar zijn moeder: "Weet je wat Erik durft te doen, in mijn piemel bijten."

En ook aan zijn vader heeft hij gevraagd of die dat niet gek vond. Johans vader was daar woedend over en zat met een onmachtig gevoel van wat er met zijn kind gebeurde. Hij was er ook kwaad over dat hij noch door Erik noch door Tiny vanaf het begin hierin gekend is. Tiny vindt die kwaadheid ook terecht en meent dat ze daarin een grote fout heeft gemaakt. Ook Tiny zelf had het gevoel dat er toch dingen achter haar rug om gebeurd waren en de vraag rees wat er nog meer voorgevallen was.

Ze heeft echt niet het gevoel dat Johan schadelijke gevolgen van de relatie heeft ondervonden. Hij is thuis nog steeds even spontaan en onbevangen, ook lichamelijk beslist niet geremd.

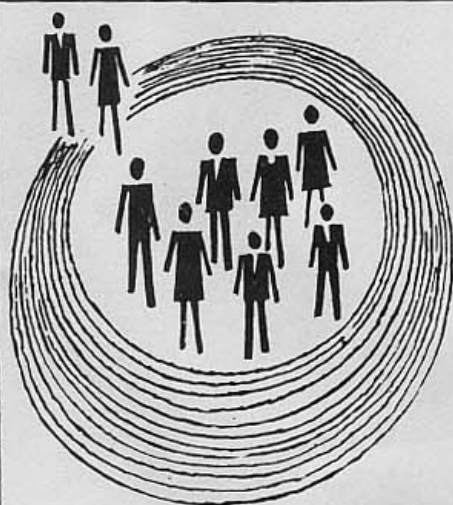
Hij vraagt nog wel eens naar Erik en wil eigenlijk niet goed begrijpen dat Tiny liever rust wil. En dat ze in haar poging om alles weer een beetje op een rijtje te krijgen de vriendschap(en) de problemen die dat voor haar mee brengt) tussen Johan en Erik er niet bij kan gebruiken.

Ben paar vragen die bij Tiny op kwamen waren: Hoe kijk je als pedofiël aan tegen ouders die een relatie verbreken. Wat voel jij daarbij, hoe denk je dan, boosheid, onmacht, begrip?

Hoe kijken pedofielen tegen kinderen aan. Zien ze kinderen als partner en in welke zin dan, wat als je een relatie verbreekt als het kind ouder wordt.

Lezers die op deze vragen of op het interview willen reageren kunnen dit schrijven naar het redactie-adres met vermelding van "Tiny".

Henk Werkman.

ONTMOETINGS DAG

VERENIGING MARTIJN ORGANISEERT OP
EEN ONTMOETINGS DAG.

23 april

Het doel van deze dag is samen met anderen op ontspannen wijze bij elkaar te zijn, ouderen zowel als jongeren, met elkaar kennis te maken, te praten, ideeën op te doen, ervaringen te wisselen. Door het contact met elkaar hoopt vereniging MARTIJN die dag -samen met de aanwezigen- een activiteitenpakket te kunnen samenstellen. Belangstelling?? Reserveer tijd!! Maximale deelname 90 personen.

Kosten: De hele dag van 10 uur 's morgens tot 22 uur, geheel verzorgd inclusief lunch en warme maaltijd..... f 25,00
Er is een ruime mogelijkheid tot overnachten.
Ekstra kosten bedragen dan inkl.ontbijt f14,00

PLAATS:

Jeugdherberg "De Parkhoeve"
L.Springerlaan 14
Meppel.

VRAAG EEN OPGAVEFORMULIER AAN BIJ DE REDAKTIE VAN MARTIJN.

Kees Verheul

EEN JONGEN MET VIER BENEN

In "Een jongen met vier benen" probeert de verteller de waarheid te achterhalen over relaties die belangrijk voor hem zijn geweest in zijn vroege jeugd. Het boek speelt in een provincieplaats kort na het einde van de oorlog. In de verschillende episoden waarin we de jongen tot ongeveer zijn veertiende kunnen volgen, keren twee thema's steeds terug: de ontwakende erotiek, die bij de ik-figuur al gauw een homoseksueel accent krijgt en het systeem van rangen en standen binnen de maatschappij waarin hij opgroeit. Zijn tegenspelers zijn figuren tegenover wie hij zich om uiteenlopende redenen "anders" voelt: zijn eerste speelkameraad, die in de klas moeilijk mee komt; twee voor hem onverststaanbaar dialect sprekende zusjes die hem "verleiden". Zijn grote jeugdliefde, het zoentje van een fabrieksdirecteur en ten slotte de pedofiele vader van een vriendinnetje, met wie hij enkele jaren een pedofiele verhouding heeft.

De gedetailleerde weergave van de gevoelens die er in het kind in de loop van deze ongewone relatie omgaan maakt "Een jongen met vier benen" uniek in de Nederlandse literatuur.

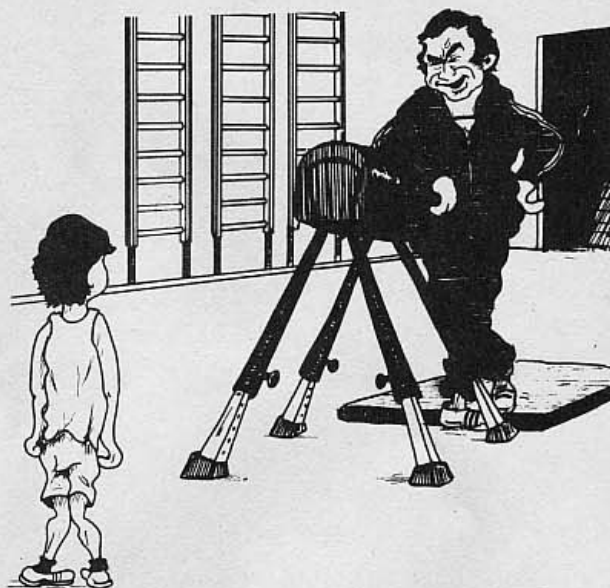
Kees Verheul, die vooral naam heeft gemaakt als essayist heeft zich bij het schrijven van dit boek twee doelen gesteld: het zuiver terugvinden van een leefwereld van dertig jaar geleden en het stilistisch adequaat vormgeven daarvan.

Even keek hij om zich heen en daarna stapte hij het pad op waar we zojuist vandaan waren gekomen. Zonder te begrijpen wat hij wilde liep ik achter hem aan, nieuwsgierig maar ook een beetje bang door zijn vastberadenheid. Onderweg zei hij geen woord. Als ik iets vroeg of hem probeerde aan te kijken, draaide hij zijn gezicht opzij. Helemaal aan het eind van het terrein, op een veldje dat rondom door de brem was ingesloten, ging hij op zijn tenen staan en tuurde hij naar alle kanten. Toen zei hij: "Vooruit, wie het vlugste kan" en knoopte, nadat hij met scheef opgetrokken knieën was gaan zitten, zijn broek los.

Ik keek, even geschrokken maar al gauw met ontzag, naar het lid dat hij tussen zijn vingers hield. Bij het mijne vergelijken was het indrukwekkend lang. Maar het zag er ook anders uit - veel mooier - dan ik het van meneer Prinsen kende: slank en egaal bleek. Aarzelend door het onbekende gevoel van bewondering hurkte ik naast hem neer om er, net als bij meneer Prinsen, mijn hand naar uit te steken. Maar hij dwalde me ongeduldig weg en zei: "Ga jij nou daar zitten, dan beginnen we tegelijk."

Ik schoof naar de plaats die hij had aangewezen en maakte ook mijn broek los. Toen hij "Ja" riep en zijn hand op en neer liet gaan deed ik zijn bewegingen mee. Eerst keken we elkaar aan en lachten we onzeker. Maar later sloeg hij zijn ogen neer en kwam er een verbeterde trek om zijn mond. Nu ik zo aan mezelf was overgelaten kreeg ik een beschaamd, leeg gevoel. Ik had maar één verlangen: dicht naar hem toe kruipen en hem te vragen het spelletje anders te doen, over en weer. Maar na zijn reactie van zoëven durfde ik het niet. Hij leek mijn aanwezigheid ook te zijn vergeten. Pas nadat hij had gewonnen keek hij me opnieuw aan, met zijn open ogen en een krampachtige uitdrukking van triomf op zijn gezicht. Toen bloosde hij en veegde hij het vocht op zijn vingers snel achter zich af in het gras. Even bleef hij besluiteloos zitten. Daarna frommelde hij zijn broek dicht, sprong op en liep zonder iets te zeggen terug in de richting van het pad.

Ik kon hem achter de struiken al niet meer zien toe ik hem met een schorre stem hoorde roepen: "Schiet op, we zijn al veel te laat. Straks gaan ze ons nog zoeken."

Kort daarna dacht ik in de slaapkamer van meneer Prinsen onverwachts aan Olivier en kreeg ik opnieuw, maar nu veel sterker, een gevoel van schaamte tegenover hem. Meneer Prinsen lag over mij heen, bijna zonder te bewegen en hield zijn ogen gesloten. Ik had mijn armen om zijn schouders geslagen en staarde langs zijn gezicht de halfdonkere kamer in. Toen ik met een slaperig gevoel mijn oogleden even dicht liet vallen zag ik plotseling Olivier voor me. Hij zag eruit als bij de gymnastiekles, alleen in een hemdje en een korte broek en keek me aan. Tegelijk kwam er een verlangen dat hij hier zou zijn, in plaats van meneer Prinsen. Het was zo overrompelend dat ik mijn adem inhield. Een ogenblik later greep ik, om het beeld te verdrijven, met mijn beide handen in de rug van meneer Prinsen en kneep ik het vlees tussen mijn vingers uit alle macht ineen.

Kees Verheul (42 jaar) ging tot voor kort onopvallend maar bekwaam zijn weg in het wereldje van de Nederlandse letteren. Een kundig slavist, vertaler en essayist, die in 1975 een te weinig opgemerkt boek met herinneringen aan Rusland publiceerde.

Hij groeide op in Twente als zoon van ouders die uit het westen des lands afkomstig waren. Een nogal extravert, voorlijk jongetje met veel vriendjes - zo treedt hij aanvankelijk in Een jongen met vier benen naar voren.

"In mijn vroege jeugd was ik een heel sociaal stukje mens, ik deed overal aan mee" zegt hij, "Pas later werd ik veel introverter onder invloed van ontwikkelingen die ik in het boek beschreven heb: de relatie met die man, maar ook de afloop van de vriendschap met Olivier. Er ontstaat een soort verliefdheid die niet beantwoord wordt, zodat ik met mijn gevoelens alleen kom te staan. Ik had vanaf mijn elfde wel een paar vrienden, maar er was iets belangrijks dat ik niet met hen kon delen: die homoseksualiteit en mijn geheime relatie met die man. Tegenover niemand heb ik me daarover in die tijd uitgesproken".

Dit zegt Kees Verheul in zijn interview met Frits Abrahams in Vrij Nederland, (V.N. 8 januari 1983). Het interview vervolgd:

Frits Abrahams: "Jouw boek maakt de vaak zo theoretische discussie over pedofilie opeens weer heel actueel. Heb je achteraf bezwaar tegen zo'n relatie?"

Kees Verheul: "Ik heb er op zich zelf helemaal geen bezwaar tegen. Terwijl ik het zelf weer aan het beschrijven was, viel me op dat ik er - eigenlijk meer dan ik verwacht had - veel aan ontleend heb,

vooral in de begintijd van die verhouding. Ik ondervond hartelijkheid, warmte en belangstelling - dat had ik nodig en daarvan genoot ik. Ik beschrijf het ook niet als iets onaangenaams waartoe ik op alle mogelijke manieren gedwongen werd".

Frits Abrahams: "Wat zou je een pedofiele vriend adviseren die je vertelde over zo'n relatie?"

Kees Verheul: "Ik zou het hem niet afraden, maar ik zou hem wel waarschuwen dat hij er zich terdege van bewust moet zijn wat het betekent voor het kind. Ik zou hem op het hart drukken om het héél serieus te nemen en er met het kind over te praten of het een beetje open kan, hoewel dat ook nu nog heel moeilijk zal zijn tegenover de buitenwereld".

de tovervinger

Besproken door:
UW BOEKENWURM.

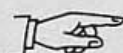
Voor de kleintjes deze keer een bespreking van een heel leuk boek. Een meisje van acht jaar heeft een tovervinger en als ze heel boos is dan wordt het rood voor haar ogen en begint het topje van die vinger te prikken. Haar buurman, meneer Kreitjes en zijn twee zoontjes zijn gek op jagen en op een dag schieten ze wel zestien eenden neer. Het meisje met de tovervinger wordt daarover heel boos en dan gebeurt het..... Hoe het verder afloopt kun je lezen in De Tovervinger.

Roald Dahl, bij veel lezers van dit blad ongetwijfeld wel bekend, heeft zijn fantasie weer heerlijk laten gaan. Het gebeurt toch niet zo vaak dat een schrijver van boeken voor volwassenen even goed is in het schrijven van kinderboeken.

Het boek leest heel gemakkelijk, grote letters en heel geschikt voor kinderen vanaf een jaar of zeven. Echt om in één adem uit te lezen. Toch is het niet kinderachtig, zoals zoveel boeken voor die leeftijd wel zijn; vaak betuttelend. Weliswaar zit er een strekking in het verhaal, maar het is niet hinderlijk moralistisch, het doet geen afbreuk aan de inhoud. Het geheel wordt verlevendigd met prachtige illustraties van Tom Eyzenbach.

Roald Dahl,
"DE TOVERVINGER"

uitgeverij De Fontein b.v.
de Bilt - 1975
ISBN 90 261 1191 6

Kees Verheul,
"EEN JONGEN MET VIER BENEN"
uitgeverij Querido
ISBN 90 214 85168

LUCKY PETER

door LUUK DRENTH

Vervolgverhaal - deel 2.

HET WAS NOG LICHT BUITEN en na een sombere dag was eindelijk het zonnetje doorgebroken, het stond al vrij laag.

"Luuk mogen we nog even buiten spelen", vroeg Hans.

Irene en ik keken elkaar eens aan, vaak begrepen we elkaar wel zonder woorden.

"Okay, maar je weet het, alleen hiervoor op het speelveldje", antwoordde ik.

Nadat Irene en ik afgewassen hadden stelmijn kollega het volgende voor: "Zeg Luuk als jij de jongens nu doucht dan kan ik nog even typen voor de "Pruttelpot" (het tehuiskrantje voor en door de kinderen). "O dat is prima, dan mag je wat mij betreft nu wel beginnen, we zijn toch klaar hier, dan ga ik nog even bij de boys kijken."

Hans, Peter en Henk waren bezig om een hut te maken en vroegen mijn hulp. Ik dook de kuil in die ze hadden gegraven om deze nog dieper te maken. Ik vond het best fijn om de jongens alleen te douchen, of liever gezegd te begeleiden, want ze wisten zich zelf. Dan zorgde ik dat Hans als laatste douchte en als alle jongens weer op zaal waren had ik nog even een tijdje met hem alleen, want hij was op dat moment mijn vriendje. Helaas dat zou niet voor lang meer zo zijn, met de kerst ging hij, zoals dat heette, voorgoed. Dan ging hij weer naar zijn ouders, weer een afscheid zoals dat al zo vaak gebeurd was. Elke keer weer diezelfde pijn en weer opnieuw een relatie beginnen. En dan de angst voortdurend op te moeten passen om mijn vriendje niet te veel voor te trekken, zorgen dat kollega's niets merkten. En natuurlijk naar mijn vrouw de schijn op houden dat we een goed huwelijk hadden. En als ze dan vroeg: "Hoe gaat het dan met jou", gewoon te antwoorden: "O prima hoor", daarmee bedoelend dat mijn vroegere "zondige" verlangens volledig verdwenen waren. O, ik haatte dat schijnheilige gedoe van mezelf, maar ik kon toch niet anders? Als ze alles zou weten zou het op een scheiding uit draaien of een soort christelijke therapie. En ik had zo langzamerhand voor mezelf wel uitgemakt dat mijn liefdesgevoelens voor jongens helemaal niet slecht waren. En 's avonds kon ik mezelf met moeite af en toe zo ver krijgen dat ik geslachts-gemeenschap met mijn vrouw had, want we wilden zo graag een tweede kind.

Maar deze avond hoefde het gelukkig niet want ik had een slaapdienst in het tehuis. Dat opende ook altijd perspectieven om nog wat met Hans te kunnen doen.

Na het douchen las ik nog even voor, zowel voor de kinderen als voor mij altijd een geliefde bezigheid. Ik las voor uit "Snuf de Hond" en vooral als het spannend werd liet ik mijn stem dalen om zo veel mogelijk effect te bereiken. Daarna allemaal nog even de gelegenheid om naar de w.c. te gaan en dan slapen. Alleen Hans mocht wat langer opblijven omdat hij al twaalf was. Vaak kwam hij bij mij op schoot zitten, dan streelde ik zijn blote rug en ging bij zijn pyjamabroek naar binnen, Hans genoot! "Hé Hans ben je straks nog wakker na negen uur, ik heb slaapdienst," fluisterde ik in zijn oor. "Ja natuurlijk", zei hij zachtjes en gaf me een kus op mijn mond. En inderdaad was hij nog wakker toen om tien over negen mijn kollega's naar huis waren. De andere jongens sliepen en op de verdieping beneden mij had een kollega wacht. Ik deed mijn schoenen uit en kroop bij Hans in bed, we deden elkaars broeken naar beneden en lagen half bloot lekker dicht tegen elkaar. Ik wist welke enorme risico's ik nam maar was bereid die te nemen want ik hield van Hans en het deed me nu al pijn als ik aan het naderende afscheid dacht. Nee niet aan denken, alleen maar genieten van elkaar, ik streelde het blote lichaam, de stevige schouders, hij trok mij aan mijn pik en we zoenden elkaar. Veel te snel was het tijd om weer aan het werk te gaan, slaap lekker lieve Hans.

In de maanden die volgden merkte ik dat ik me steeds meer aan Peter begon te hechten. Maar om nu ook gelijk seksueel contact aan te gaan, nee daar wachtte ik nog mee. Tot we op een gegeven moment besloten om Peter ook wat langer op te laten. Hij was weliswaar jonger dan Hans maar ouder dan de andere jongens, vooral in zijn doen en laten. Bovendien was het voor Hans ook wel gezelliger, konden ze eens een spelletje doen samen.

In de volgende MARTIJN gaan we verder.

Luuk Drenth

Monica Pieterse

VERZOEK: SCHRAP

ARTIKELEN PEDOFILIE

UIT STRAFRECHT

Vele Nederlandse prominenten zijn er al een aantal jaren druk mee bezig de mogelijkheden te bezien om een aanpassing van de zedelijkheidswetgeving te bewerkstelligen.

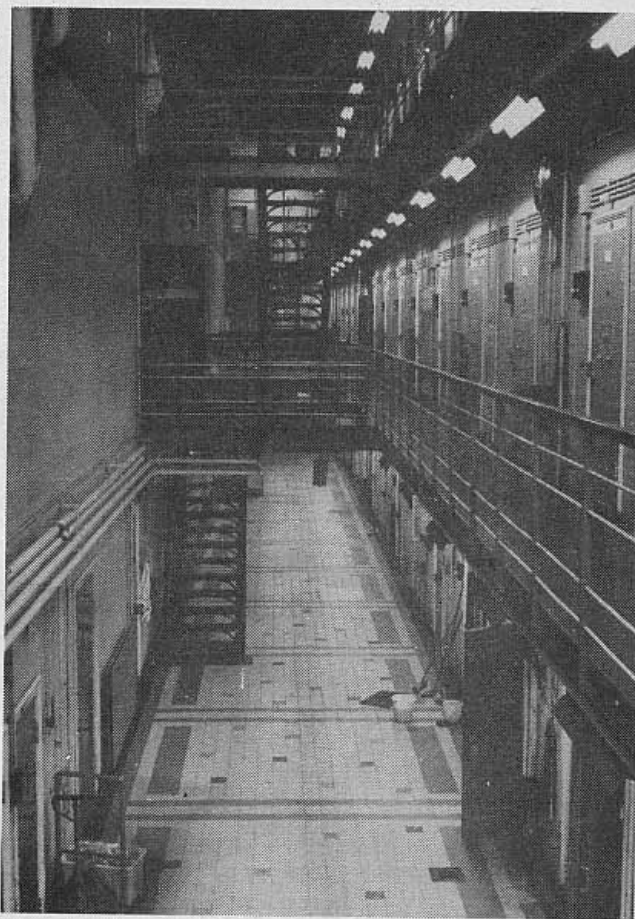
Veel publikaties zijn er in de loop der tijden al verschenen van de hand van verschillende auteurs die allen de noodzaak tot aanpassing van de wetgeving op het gebied van de seksualiteitsartikelen belichtten, ieder vanuit zijn gezichtshoek.

Klinkende namen zoals o.a. Dr. Edward Brongersma, Monica Pieterse, Drs. Theo Sandfort, Prof. Dr. M. Zeegers en anderen zijn er mee bezig geweest, ook de NVSH heeft er de nodige tijd en moeite aan besteed. Na het uitkomen van het adviesrapport van de commissie Melai heeft de NVSH een tegenrapport uitgebracht aan de 2e kamer met adviezen tot verandering van de wetgeving t.a.v. de zedelijkheidsartikelen.

De Nederlandse wetgeving maakt geen enkel onderscheid bij seksuele contacten van ouderen en personen onder de 16 jaar. Vrijwillige (dus door de jongere zelf gewenste contacten) en niet-vrijwillige contacten worden op een hoop gegooid. Elk contact op seksueel gebied van een persoon die de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt is nu strafbaar. Zelfs contacten onderling zijn naar de letter der wet strafbaar. Al enige jaren is een brede maatschappelijke discussie gaande om de voor- en de nadelen van aanpassing van de wetgeving zoals die nu nog geldt te bespreken. Een wetgeving die bijna 100 jaar oud is. En u zult het met me eens zijn dat in een eeuw ontzettend veel veranderd is. Zeker de opvattingen van de mensheid. Daarom is een aanpassing van de wet een "must", niet alleen voor mensen met pedofiele gevoelens (zodat ook zij wat vrijer kunnen ademen, zonder een konstante dreiging van justitie ingrijpen boven het hoofd), maar zeker ook voor de betrokken personen onder de zestien jaar, zodat ook zij vrij kunnen beslissen wat ze zelf willen doen, een vrije keuze voor jongeren op seksueel gebied, om dat te doen wat ze zelf willen, en met wie ze zelf willen, zonder inmenging van buitenstaanders:

Tegenstanders van vrije seksuele contacten van jongeren komen altijd met het tegenargument dat de veiligheid van kinderen en jongeren gewaarborgd moet blijven tegen niet vrijwillig gewenste seksuele contacten. Natuurlijk zijn wij het daarmee eens. Maar er zit toch een leemte in deze veronderstelling.

Hetzelfde wetboek van strafrecht zit namelijk boordevol met andere artikelen die de persoonlijke vrijheid van de mens (dus ook van kinderen en jeugdigen moeten garanderen. De meeste artikelen in het wetboek van strafrecht die de zedelijkheidswetgeving bevatten zijn derhalve niet meer een bescherming voor de kinderen en jongeren, maar veel eerder in deze tijd een grote belemmering geworden voor een vrije uiting van hun gevoelens op seksueel gebied. Een ander zeer belangrijk punt is dat door strafbaarstelling van de seksuele contacten met personen jonger dan zestien jaar er een zekere dreiging van politie en justitie ingrijpen als een donkere wolk boven 'n fijne relatie tussen twee mensen hangt. Hun liefde is immers strafbaar, en dus per definitie slecht. Mensen worden dus door deze wetgeving ten onrechte zwaar belemmerd in hun eigen vrije keuze om om te gaan met anderen zoals zij dat zelf als prettig ervaren.

MONICA PIETERSE, een juriste uit Leiden kwam onlangs in een groot aantal dagbladen in het nieuws met de bespreking van haar onderzoeksrapport: "Pedofielen over pedofilie" (een uitgave van het NISSO - zie de adressenlijst). Schrap de artikelen, die seksuele handelingen tussen volwassenen en kinderen onder de zestien jaar verbieden, uit het wetboek van strafrecht. De tijd om deze artikelen te schrappen is niet alleen aangebroken omdat het opsporings- en vervolgingsbeleid terughoudener is geworden en de aangiftebereidheid is verminderd, maar ook omdat de bepalingen niet meer in het belang van het kind zijn.

"De strafwet kan het belang van het kind zelfs schaden" aldus Mr. Pieterse. Zij vindt dat de strafwet het kind tegen seksuele contacten probeert te beschermen, maar zij betwijfelt tegelijkertijd of dat nu ook nog het geval is.

Voor het verzamelen van haar onderzoeksgegevens heeft zij een enquête gehouden onder pedofielen en ouderparen, waarvan een of meer kinderen een relatie hebben met een volwassene.

Mr. Pieterse denkt op grond van haar onderzoek, dat de artikelen over pedofilie in het wetboek van strafrecht negatief kunnen werken voor het kind.

Mr. Pieterse: "Vaak zullen volwassenen geschokt zijn door het gebeurde. Het kind kan zichzelf als slecht of vies gaan zien of het voelt zich door de ouders in de steek gelaten". Zij vindt dat schrapping niet inhoudt, dat het kind geen bescherming meer geniet. Voor de ouders blijft altijd de wettelijke mogelijkheid over tot ingrijpen. Volgens de onderzoekster zijn er belangrijke nadelen van de huidige strafbaarstelling te constateren: de houding van de omgeving van het kind, de juridische nasleep, het geheimhouden van het pedofiele contact. Voorts signaleert zij dat door de criminalisering van de sfeer waarin het contact plaatsheeft, de seksualiteit een onevenredige nadruk kan krijgen en loopt het kind de kans uit te groeien tot een seksobject, waarbij de liefde voor het kind op de tweede plaats komt. Ook over de juridische gevolgen heeft zij haar twijfels. "Zelfs als het verhoor op een deskundige manier plaatsheeft, zal het voor het kind een onprettige ervaring zijn. Het kind moet alles opnieuw vertellen, details verhalen waarvan het belang niet begrepen wordt, waardoor de seksuele handelingen geïsoleerd en benadrukt worden." Als laatste punt noemde zij het geheimhouden van de relatie: "Het kind vermoedt of voelt dat zijn ouders het voorgevallene zullen afkeuren en houdt zijn mond".

Volgens Mr. Pieterse blijven er genoeg mogelijkheden voor de ouders over om relaties tussen kinderen en ouderen te verbieden als de pedofilie uit het wetboek van strafrecht wordt geschrapt. Ouders zullen dan altijd zelf nog een juridische procedure kunnen beginnen om een ongewenste verhouding te voorkomen. Het voordeel daarvan is dat ouders dan zelf kunnen beslissen of dergelijke contacten wel of niet verboden dienen te worden, aldus Monica Pieterse.

THEO SANDFORT

Drs. Theo Sandfort schreef in zijn artikel: STRAFBARE SEKS MET KINDEREN het volgende;

Volgens artikel 247 van het wetboek van strafrecht zijn alle seksuele contacten met personen onder de 16 strafbaar. De maksimum gevangenisstraf die hierop staat is 6 jaar. Bij "vleeschelijke gemeenschap" met een meisje onder de 12 geldt een zwaardere maksimumstraf; n.l. 12 jaar.

De adviescommissie zedelijkheidswetgeving, die in 1970 door de toenmalige minister van justitie is ingesteld, heeft onder andere bekeken of deze wetsartikelen "in 't licht van de huidige maatschappelijke opvattingen" veranderd moesten worden. Op zich lijkt daar alle reden toe: onder invloed van verschillende publikaties is men genuanceerder gaan denken over seks tussen kinderen en volwassenen, deskundigen zijn het eens over de ONSCHADELIJKEID van (niet-afgedwongen) contacten en ook het verrichtte gebrekkige onderzoek lijkt hierop te wijzen. In de afgelopen 15 jaar is ook de rechtspleging veranderd, politie en justitie komen minder met deze zaken in aanraking, daarvan wordt meer geseponneerd, er wordt minder veroordeeld, en er worden minder onvoorwaardelijke straffen opgelegd.

In de voorstellen die de commissie onlangs (1980) gepresenteerd heeft komen deze veranderde maatschappelijke opvattingen nauwelijks tot uiting. Er blijkt niets wezenlijks te veranderen.

"De commissie is voor een absoluut verbod van contacten die duidelijke lichamelijke of geestelijke risico's meebrengen voor het kind". Dat klinkt aannemelijk, maar welke contacten vallen daaronder? Volgens de commissie gaat het om geslachtsgemeenschap "of een daarmee gelijk te stellen seksuele handeling" met personen beneden de 12 jaar. Het oude artikel 244 wordt dus gehandhaafd maar tevens aanzienlijk uitgebreid. Onder "daarmee gelijk te stellen seksuele handeling" moet namelijk worden begrepen "iedere vorm van genitaal, oraal en anaal contact, zoals contacten tussen mond en anus, mond en penis en mond en vulva, hetzij tussen anus en penis en penis en vulva, hetzij tussen anus of vulva en artificieel substituuut."

HET GAAT HIER OM VRIJWILLIGE KONTAKTEN!!

Kontakten waarbij dwang te pas komt zijn en blijven op basis van andere artikelen strafbaar. Niemand zal bestrijden dat een stijve volwassen penis en een kutje van een 11-jarig meisje lichamelijk letsel tot gevolg kan hebben. Maar een stijf pikkie van een 11-jarig jongetje in de vagina van een volwassen vrouw? Van lichamelijk letsel voor het jongetje is hier volgens mij geen sprake.

Psychische schade zal niet zozeer van het contact zelf afhangen, maar eerder van de kontekst waarin het gebeurt en van de eventuele reacties van de omgeving op 't contact. Onduidelijk is ook waarom het voor een 11-jarige jongen schadelijk is om gepijpt te worden, wanneer dat contact met wederzijdse instemming plaatsvindt.

De commissie licht niet toe welke vormen van genitaal contact onder dit artikel zullen vallen.

In het voorstel wordt een aantal zéér uiteenlopende vormen van seksueel contact door de commissie gelijkgesteld en ongedifferentieerd bedreigd met een maximumstraf van 12 jaar.

HET VALT TE HOPEN DAT DIT WEINIG GENUANCEERDE EN SLECHT ONDERBOUWDE VOORSTEL NIET ZAL WORDEN OVERGENOMEN.

Als onduidelijk wordt of een jeugdige lichamelijk of geestelijk schade lijdt, gelden volgens de commissie andere uitgangspunten: bescherming van de mogelijkheid om zowel lichamelijk als geestelijk de eigen identiteit te beleven en extra bescherming voor rechtsgenoten met een onvolkomen vermogen tot seksuele zelfbepaling.

Op basis hiervan wil de commissie personen strafbaar stellen die een jeugdige beneden 16 jaar bewegen tot het dulden of plegen van seksuele handelingen. Dit artikel moet het huidige art. 247 vervangen.

INITIATIEF

Wanneer een jongere zelf het initiatief neemt tot een seksueel contact met een volwassene, zouden deze contacten dus niet langer strafbaar zijn. Vreemd genoeg zijn deze contacten wel weer strafbaar wanneer de jongere onder de 16 het initiatief neemt met een andere jongere onder de zestien. (Bijv. een jongen van 15, en een meisje van 15, of een jongen van 15 met een jongen van 14). De commissie wil namelijk geen leeftijds-grens voor de dader invoeren.

In principe betekent dit dat ALLE contacten tussen jongeren strafbaar blijven. Hoewel het artikel in de praktijk niet zo gauw op deze wijze gehanteerd zal worden, lijkt het me toch een weinig gezond klimaat voor een optimale seksuele ontplooiing.

Een moeilijk punt in het voorgestelde artikel is natuurlijk de term "bewegen". Volgens de commissie moet hieronder verstaan worden:

"het nemen van een zodanig initiatief dat het slachtoffer tot seksuele handelingen komt die hij of zij eigener beweging niet zou hebben gepleegd. Voor de strafbaarheid is slechts vereist een aantoonbaar

causaal verband tussen het initiatief van de dader en het dulden of plegen van het slachtoffer."

Het is de vraag of deze ogenschijnlijk elegante, juridische oplossing ook han-teerbaar is in de sociaal-psychologische werkelijkheid.

Wanneer wordt een contact een seksueel contact en ligt het initiatief dan altijd wel duidelijk bij één persoon?

Het zal niet eenvoudig blijken om in de praktijk met dit artikel te werken.

Hoe is de commissie tot dit artikel gekomen?

De commissie stelt dat er tussen "kinderen en volwassenen in een seksuele betrekking evenals in andersoortige betrekkingen, niet psychologisch gelijkwaardige partners kunnen zijn."

Dat lijkt me zonder meer juist. De commissie veronderstelt echter dat in een seksueel contact met een kind de volwassene altijd gebruik maakt van zijn over-wicht.

Het verwerpelijke van het feit is de psychische en situationele ongelijkheid tussen dader en slachtoffer; hoe daarvan gebruik wordt gemaakt is een tweede.

Dat is op zijn zachtst gezegd voorbarig. In mijn eigen onderzoek blijken kinderen best wel te weten wanneer ze seks willen en wat ze dan willen; het hangt dan van het verantwoordelijkheidsbesef van de ander af, in hoeverre hij met de wensen van het kind rekening houdt.

Niet alle kinderen zullen even goed in staat zijn om ja of nee te zeggen op een voorstel van een oudere; ook op dit gebied moeten jongeren leren. Om dan voor alle veiligheid de grens van zestien jaar aan te houden lijkt me

wat overdreven, zeker als je kijkt naar de seksuele ervaringen die jongeren op hun zestiende jaar al hebben: de helft van de jongeren heeft de borsten onder de kleren gestreeld, 1/3 van de jongens en meisjes hebben een kutje of een pikkie gestreeld, en 1/10 van de jongens én van de meisjes heeft coïtuservaring. Op grond hiervan mag je verwachten dat ook jongeren onder de zestien jaar in staat zijn om nee of juist volmondig ja te zeggen op het initiatief van 'n volwassene. Het blijft natuurlijk arbitrair waar de grens dan wél precies moet liggen. De grens van zestien lijkt me in ieder geval te hoog, en dat is ook de mening van een groot aantal politieke en welzijnsorganisaties.

TWAALF

De voorstellen van de kommissie zijn echter nog geen wet. Er zal nog het nodige over gesproken worden. Het lijkt me wenselijk wanneer daarbij overwogen zal worden om de 16-jarige leeftijdsgrens aanmerkelijk te verlagen, ervan uitgaande dat afgedwongen kontakten middels andere artikelen strafbaar blijven. Daarnaast moet er voor de term "bewegen tot" een formulering komen die meer toegespitst is op het misbruik maken van overwicht. En tenslotte moet bekeken worden of een genuanceerdere strafbaarstelling van seksuele kontakten met jongeren onder de twaalf niet op zijn plaats is.

Tot zover even Monica Pieterse en Theo Sandfort, twee mensen die kontakten tussen kinderen en volwassenen op seksueel gebied vanuit allebei de kanten onderzocht hebben. Zowel voor- als nadelen van de wetgeving zijn niet aan hun aandacht ontsnapt. Het belang van zowel het kind, als dat van de volwassene met pedofiele gevoelens staat bij hen centraal in hun uitspraak dat aanpassing van de wetgeving t.a.v. de zedelijkheid toch zeer gewenst, zo niet noodzakelijk is.

MISBRUIK

In de inleiding van zijn nieuwste boek:

SEKSUEEL MISBRUIK VAN KINDEREN EN JONGE ADOLESCENTEN

schrijft Dr. W.H.G. Wolters, een zeer bekend tegenstander van vrije seksuele relaties tussen kinderen en volwassenen het volgende:

Dit hoofdstuk is een uitwerking van een voordracht gehouden tijdens een symposium te Utrecht op 30 januari 1981. Het was bedoeld als een aanzet tot discussie en had een duidelijk opiniërend karakter. Ervaringen met bovengenoemde problematiek in de kinderkliniek, in de kinderbescherming en in hulpverleningskontakten met de kinderpolitie en de buro's jeugdzaken van de rijkspolitie zijn van invloed geweest op de stellingname van de inleider. Kennisneming van hoofdzakelijk angelsaksische literatuur en bezoeken aan enkele Amerikaanse centra waar zogenaamde sexabuse teams functioneren, lieten ongetwijfeld hun sporen na. Het was de opzet van de organisatoren en inleiders van dit symposium, de maatschappelijke discussie over seksuele kontak-

ten tussen kinderen en ouderen te bevorderen en te intensiveren. Maar het ging er nog veel meer om te zoeken naar wegen waarlangs hulpverlening aan kinderen en ouderen, die vaak moeizaam op gang komt, gestalte kan krijgen.

De plaats waar het symposium gehouden werd - een kinderkliniek - was een aanwijzing dat het belang van het kind een belangrijk vertrekpunt was voor de inleiders.

Vanzelfsprekend geldt dat de zorg voor 't kind, zo mogelijk, kan en moet samengaan met zorg voor die ouderen die met kinderen seksuele handelingen verrichten.

Dat dan situaties kunnen ontstaan die met elkaar in konflikt komen, zal niemand betwijfelen. Toch zal bij het zoeken naar een oplossing bij een belangenconflict (met name tussen kind-oudere) gepoogd moeten worden een zo evenwichtig en menselijk mogelijke oplossing te bereiken voor beiden.

Tijdens en na het symposium kwamen er veel reacties van uiteenlopende aard; geen van deze reacties was kleurloos. Lobbygroepen van bepaalde vormen van seksuele emancipatie verdedigden hun standpunt (onder meer werkgroepen van de NVSH en het COC).

Duidelijk blijkt uit deze reacties dat seks met kinderen een duister donzig geheim is.

KONTAKT

Seksueel kontakt met kinderen in een veranderende maatschappij.

In de geschiedenis van de mens is seksueel kontakt tussen ouderen en kinderen in sterk uiteenlopende vormen altijd aan de orde geweest. De positie van het kind in de samenleving was daarbij alles bepalend. De Mause (1974) geeft een fascinerend overzicht van de exploitatie van kinderen in vroegere tijden.

Seksuele exploitatie in de vroege griekse en Romeinse samenleving was geïntegreerd in de cultuur en in het leven van alle dag.

Huwelijken tussen kinderen en ouderen, kinderen (vooral ook jongetjes) als concubine, castratie van jongens voor kinderbordelen waren geaccepteerd en moesten in de loop der tijden door de wet verboden worden. Markant is de overeenkomst tussen deze vormen van seksueel misbruik, en moderne geïndustrialiseerde grootschalige seksuele exploitatie van kinderen. Tot in de zeventiende en achttiende eeuw werden campagnes gevoerd tegen het seksueel misbruik van kinderen. Seksueel "gebruik" van kinderen na de 18e eeuw kwam vooral voor tussen kinderen en "meiden of knechten". Dat het ook in de beste kringen voorkwam, blijkt uit de vermelding van kardinaal Bernig die zegt zich te herinneren als kind seksueel gemolesteerd te zijn. Ook Freud zei dat hij op tweejarige leeftijd door zijn kindermeisje is verleid! - aldus De Mause.

De opvattingen over seksueel gebruik c.q. misbruik van kinderen bij seksuele hervormers staan volgens Finkelhor (1979) in nauwe samenhang met de politiek die men hanteert ten aanzien van seksuele hervorming in het algemeen.

Enkele decennia geleden werd ook door progressieve onderzoekers en activisten op het gebied van seksuele hervorming de ware omvang en de betekenis van de verschillende vormen van seksueel misbruik verkleind, uit vrees voor een negatieve terugslag ten aanzien van de opgang zijnde seksuele liberalisering. Van Kinsey zegt hij dat deze seksueel misbruik relativeerde in scherpe tegenstelling met de resultaten van zijn eigen onderzoekingen.

Niet gehinderd door bezorgdheid over negatieve gevolgen voor seksuele liberalisering op andere terreinen, wordt het elan van de seksuele revolutie ingezet voor het debat over seksueel contact tussen ouderen en kinderen. In deze discussie staan in Nederland zoals ook in andere landen, enerzijds groeperingen tegenover elkaar uit de wereld van de kinderbescherming, kinderpsychologie en kinderpsychiatrie, de vrouwenbeweging en anderzijds die seksuele hervormers of seksuele minderheidsgroepen die seks met kinderen propageren. Vooral de positieve waarde van incest en pedofiele contacten worden door de laatsten naar voren gehaald.

SEKSUEEL MISBRUIK

Wolters schrijft daarover:

Seksueel misbruik heeft betrekking op de seksuele handelingen tussen ouderen en kinderen omdat:

- er sprake is van een ongelijke relatie,
- er een eenzijdige machtspositie van de oudere bestaat,
- de vrijheid en de keuzemogelijkheid van het kind beperkt zijn,
- de realisatie van de (subjectieve) seksuele verlangens van de oudere een belangrijk motief is.

Het gaat er in feite om of kinderen door ouderen worden geëxploiteerd op open of verholde manier. De visie op het kind in de samenleving, anders gezegd: de antropologie van het kind speelt mee bij de beoordeling van seksuele handelingen van ouderen met kinderen.

Vanuit deze optiek is de vraag naar concrete schade in zekere zin minder relevant, omdat reeds sprake is van morele schade.

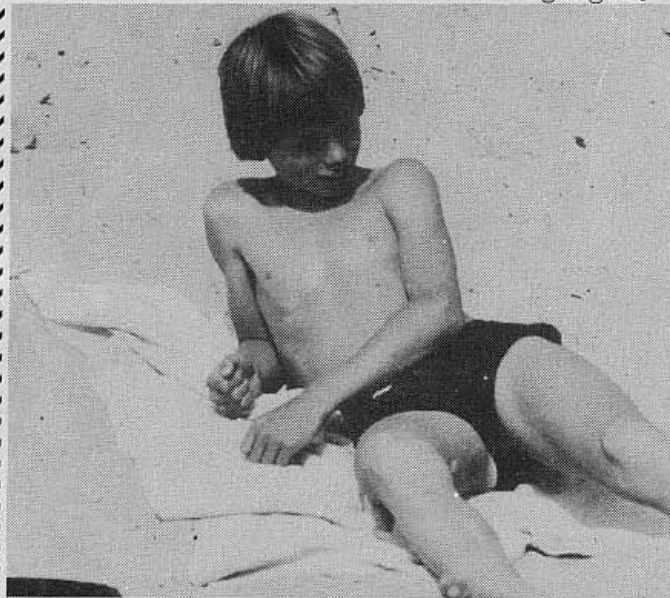
Zoals reeds eerder gezegd kunnen concrete vormen van seksueel misbruik heel verschillend zijn, terwijl hun betekenis voor het kind, zijn ouders en de maatschappij wordt bepaald door de kontekst waarin ze plaatsvinden. Het behoeft geen toelichting dat zaken als sadistische seksuele moord, paniek-doding, verkrachting en aanranding, kinderprostitutie en kinderporno, pedofilie met jonge kinderen en incest zeer uiteenlopende zaken zijn, en andere repercussies hebben.

Ook in de praktijk van de hulpverlening en bij beleidsvorming van maatschappelijk instituties vragen deze om een specifieke afweging. Ongetwijfeld kunnen bepaalde vormen van fysieke seksuele voorlichting voor de ontwikkeling van een kind schadelijker zijn dan een vluchtig eenmalig betasten van de genitaliën door een onbekende man of vrouw.

Bij de pleitbezorgers voor seksueel contact tussen kinderen en ouderen lijkt de wens tot (seksuele) emancipatie en zelfrealisatie van de volwassenen een centraal motief. Het recht op seksualiteit en het recht op vrijheid zonder begrenzungen lijken hierbij de belangrijkste uitgangspunten. Benadrukt wordt dat seks met kinderen voor de kinderen onschadelijk is. Kinderen vinden seks met ouderen fijn en lekker, ze vragen erom, zij genieten ervan, ze groeien eraan en ze kunnen zich ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen.

Weerstand tegen deze opvattingen en tegen deze campagne voor seks met kinderen als nieuwe grote sprong voorwaarts in onze cultuur worden snel geduid in termen van politiek conservatisme of professionele en maatschappelijke verstarring. Ook de propaganda voor seks met kinderen krijgt zijn plaats in het kader van ombouwfantasieën over de huidige maatschappij, soms met een nostalgische terugblik naar het verleden. Dat idealisering van dat verleden met betrekking tot kindersexualiteit en seks met kinderen nauwelijks op zijn plaats is, maakte De Mause duidelijk.

Het debat over seks met kinderen heeft ook iets modieus. Geheel eigentijds is de inkleding van deze discussie in wetenschappelijk jargon, in esthetische stylering en in meerwaarde overwegingen.

Hiervan gaat, zoals vaker in de praktijk valt te constateren, een suggestieve kracht uit die ook niet al te modieuze ouders in verwarring kan brengen, vooral omdat, zoals in contacten met ouders en hulpverleners vaak blijkt, men in de omgang met kinderen een duidelijk pedagogisch referentiekader mist. Niet alleen is er sprake van vervaging van normen, van verschuivingen in waarden, maar ouders lijken dikwijls moeite te hebben met het normatieve aspect van de opvoeding als zodanig.

De verwarring over wat je wilt of niet wilt met je kind, over wat je wel of niet mag eisen, over wat je moet of niet moet doen, is groot. Opvoeden vanuit een vacuüm leidt ongetwijfeld tot gebrek aan houvast bij kind en ouders en uiteindelijk tot chaos.

Dit geldt ongetwijfeld voor de opvoedingssituatie van alle dag, maar zeker ook voor de seksuele opvoeding en vorming van het kind. In een recent contact stelde een moeder de vraag of ze haar vijfjarig dochtertje die verregaande seksuele contacten had met een groep oudere adolescenten hiervoor al of niet de ruimte moest geven. Haar argument was: "je hoort tegenwoordig vaak dat het goed is voor kinderen".

Seksuele omgang met kinderen: van alle tijden en eigentijds! De veranderde situatie van het gezin en de veranderingen in de man-vrouw-relatie geven aanleiding tot een heel eigentijdse inkleuring van bepaalde seksuele contacten tussen ouderen en kinderen. Te noemen valt de in de hulpverleningspraktijk steeds meer gesignaleerde seksuele contacten tussen kinderen, adolescenten en hun respectievelijke pleeg- en adoptiefvaders, tussen inwonende hechte vrienden van moeder en haar kinderen, de homoseksuele incest en de homoseksuele aanranding in primaire gezinnen, het planmatig en systematisch gebruiken van babysitcentrales om contacten te maken met jonge kinderen. Afgezien van de vraag hoe frequent deze en andere verschijnselen zijn (daarover weten we nog heel weinig), afgezien van de vorm van het seksueel contact, het exotisme en de bizarre ritualisering ervan, is vooral de vanzelfsprekendheid opvallend waarmee het een en ander geschiedt.

Nieuw lijkt het feit dat ouders en andere opvoeders discussiëren met buitenstaanders over het gelijk, ook daar waar het om expliciete seksuele exploitatie gaat of om donkere perverse spelen.

Voorbeelden (uit de eigen praktijk) hiervan zijn collectieve geritualiseerde incest tussen beide ouders met meerdere jongere kinderen, het aanbieden van jonge kinderen voor porno-foto's om den gelde, het weekend bezoek aan de grote stad van de adoptief vader met zijn dertienjarige dochter in nauwe samenspraak met de moeder.

De hulpverlener die bij deze en andere situaties betrokken raakt, moet er aan wennen te horen dat hij geen gelijke tred houdt met het voortschrijden van de beschaving.

Hij moet er ook aan wennen te horen dat hij onvoldoende tolerant is voor andersoortig seksueel gedrag, en de seksuele vrijheid of rechten van de betrokkene aantast.

Opmerkelijk is dat in de maatschappelijke discussie over seks met kinderen, door de voorstanders hiervan, het belang van het kind en diens recht op seksualiteit naar voren gebracht worden. Juist over dit belang bestaat tussen voorstanders en tegenstanders van seks met kinderen verschil van mening. Niet in het minst omdat het recht op seksualiteit van het kind dikwijls lijkt te betekenen: recht van de volwassenen op de seksualiteit van het kind.

Tot zover Wolters, klinisch psycholoog, hoofd van de psychosociale afdeling van de Kliniek voor Kindergeneeskunde, Wilhelmina Kinderziekenhuis, Utrecht. Me-

dewerker aan het instituut voor medische Psychotherapie te Utrecht.

Twee voorstanders voor aanpassing van de zedelijkheidswetgeving zijn in dit artikel aan het woord geweest, één tegenstander heeft zijn zegje gezegd.

Opmerkelijk is dat de twee voorstanders wél een verschil maken tussen vrijwillige seksuele contacten van volwassenen met kinderen, en afgedwongen of ongewilde contacten. Uitgangspunt is zowel bij Pieterse als bij Sandfort méér vrijheid voor gewenste contacten door het kind, en daarnaast de mogelijkheid tot bescherming door de wetgever van het kind tegen onvrijwillige benaderingen.

Ik kan mij echter niet aan de indruk onttrekken dat Wolters slechts de negatieve kanten van een relatie ziet, en alles op één hoop gooit. Vrijwillig bestaat niet, de volwassene is er slechts op uit om (letterlijk) aan zijn trekken te komen. Ik wil op dit moment er niet verder op in gaan, in de volgende Martijn zullen wij er zeker op terugkomen.

Voor- en tegenstander zijn aan het woord geweest, ook voor uw stem is er plaats in onze Martijn. Wij zien uw reactie graag tegemoet.

bronvermelding:

Monica Pieterse - Leeuwarder Courant en Algemeen Dagblad van 26 jan. 1983

foto van Mr. Pieterse:

fotoburo Stokvis - Den Haag

Drs. Theo Sandfort - Artikel "strafbare seks met kinderen" in augustus '80 oorspronkelijk gepubliceerd in de COC-nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen, tevens eerder gepubliceerd in Martijn nummer 3.

Dr. W.H.G. Wolters - Seksueel misbruik van kinderen en jonge adolescenten; uitgeverij Intro, Nijkerk. ISBN 90 266 1746 1

»EEN WITTE DUIF«

Gedichten en gevoelens van Theo Gerritsen, ondervonden tijdens zijn 7½ maand durende detentie.

Bijdragen van Ds. A. Klammer en Dr. Edward Brongersma.

64 pagina's, met foto's van het interieur van een Huis van Bewaring, en illustraties van Michel Gourlier.

Nu, speciale aanbieding voor f 7,50.

Bestellen: door storting van f 7,50 op giro 1 07 91 32 t.n.v. Theo Gerritsen - Hoozevee, onder vermelding van "bundel".

BRIEVENBUS

Een reactie van een lezer uit Amsterdam op de rubriek "van mens tot mens" in MARTIJN 5.

Beste redactie en/of Jan,

De reportage over Jan, welke verslag doet over zijn ervaringen met "zijn" kinderen, zijn denkbelden t.a.v. pedofilie en zijn twijfels dienaangaande, heb ik met belangstelling gevolgd. De in het artikel gewraakte aanhouding van een collega van Jan, althans de manier waarop, vin ik ronduit schandelijk en past goed in het laatste hoofdstuk van een spionage-thriller.

De houding en mening van onderwijzer Jan dwingt bij mij enige bewondering af. Te meer daar hij zich niet laat leiden door achterhaalde vooroordelen of hypocriete schrikreacties. Nee, sterker nog, Jan zou inderdaad zelf een pedofiel kunnen zijn, om maar even een regeltje uit het artikel te citeren.

Vervolgens wil ik nu op enkele punten van het artikel inhaken.

Jan, die met een jongen uit de vijfde klas een diepergaande vriendschap onderhoudt, verbindt aan het feit dat deze jongen zelf geen stappen tot een seksueel contact onderneemt, de conclusie dat deze jongen hiervoor waarlijk geen interesse heeft. Zou het niet mogelijk zijn dat de jongen, opgevoed en opgegroeid in een sex-vijandige samenleving waar het kinderen betreft, zichzelf gewoon wil behoeden voor een eventuele "miskleun"? Tenslotte lijkt het mij, dat Jan binnen hun relatie geen sfeer geschapen heeft waar erotiek een kans zou kunnen krijgen? Ik wil beslist niet ontkennen dat er ook relaties bestaan waarbij het kind zich één en ander zal laten "welgevallen" ten einde het voortbestaan van de vriendschap te waarborgen. Hoewel ik dan nog twijfel aan een eventuele schadelijkheid van dergelijke pedo-seksuele kontakten, juich ik een dergelijke gang van zaken persoonlijk niet toe.

Het tweede voorbeeld uit het artikel waarover ik mijn mening zou willen spuien betreft Fransje. De tijdelijke fixatie van Fransje op zijn pikje en z'n schaamte hiervoor in de aanwezigheid van klasgenootjes, wekt bij mij de indruk dat zijn oudere vriend in hun relatie min of meer een taak heeft laten liggen.

Je moet er als pedofiel voelend mens nimmer aan voorbij gaan dat het (seksuele) contact met je vriendje/vriendinnetje in de meeste gevallen voor deze het eerste in zijn/haar leven is en dat het m.i. zeer belangrijk is om hetgeen binnen een vriendschap allemaal gebeurd ook bespreekbaar te maken met het vriendje/vriendinnetje. Een kind kan ook mentaal veel meer aan (maar soms ook wij) dan menigeen doorgaans veronderstelt.

Wanneer je je eigen positie in de huidige maatschappij probeert uit te leggen, je gevoelens bespreekbaar maakt en de mogelijke reacties van de buitenwereld voorzichtig aankaart, wordt er bij het kind ook een zekere basis van begrip gekweekt. Uiteraard is de leeftijd van het kind uitgangspunt voor de wijze waarop en de woordkeus waarmee één en ander uitgelegd moet worden. Wanneer dan ook de seksualiteit in het algemeen en de natuurlijke verschillen met het eigen lichaam besproken worden, is een alsnog opduikend schaamtegevoel bij een kind naar mijn ervaringen ondenkbaar. Uiteraard gaat bovenstaande "heropvoeding" volledig mank als je waar en wanneer dan ook wel blijk geeft van schaamtegevoelens t.o.v. je lichaam en z'n reacties.

Als derde en laatste ervaring van Jan, waarover ik mee wil praten, is het feit dat kinderen die een relatie met een pedofiel onderhouden, zich hierover dikwijls schamen t.o.v. vriendjas en vriendinnetjes. Deze ervaring deel ik met mijn huidige vriendje (12) ook, die er openlijk voor uitkomt niet graag voor anderen te willen weten, wat voor soort vriendschap wij onderhouden. Ondanks de vrije houding thuis heb ik ook in vorige relaties vaak gemerkt dat hier een knelpunt ontstaat. De ervaring dat een kind zich deels of zelfs helemaal losmaakt van leeftijdgenoten is ook mij niet vreemd. Voor wat mijn huidige vriendje betreft, laat ik hem maar even Alwin noemen, is er weinig verschil met voorheen, daar hij altijd al weinig kontakten met leeftijdgenoten had. Toch probeer ik hem hierin juist te stimuleren, al laat het zich aanzien dat hij er niet zoveel behoefte aan heeft.

Doch ook bij wat socialer ingestelde kinderen manifesteert zich dikwijls een soort afzondering. Nou laat zich dat volgens mij best verklaren. Per slot van rekening zien zien wij het ook vaak al niet zitten om begrip te kweken over jouw soort relaties, nota bene bij volwassenen..... Mag een kind dan ook even wat reservés hebben t.o.v. leeftijdgenoten (die vaak eerlijker en daardoor harder zijn) om zijn motieven te verraden omtrent z'n omgang met een ouder iemand?

Op dit punt kan ik het volledig eens zijn met de veronderstellingen van Jan, al zou ik het niet willen rangschikken onder negatieve invloed van een relatie met een pedofiel. Bovendien wordt de geborgenheid van een vriendschap door de pedofiel doorgaans dubbel en dwars goed gemaakt.

Jan is op de goede weg met het zoeken naar een houding t.a.v. pedofilie. Dat hij het nog wel eens te kwaad heeft met het seksuele aspect in zo'n relatie is begrijpelijk. Maar niets menselijks is een kind vreemd. Ook de seks speelt al een rol in een kinderleven, maar wordt maar al te vaak in de kiem gesmoord.

De maand januari mag vanuit publicitair oogpunt een goede maand genoemd worden voor allen die, in meer of mindere mate, positief staan tegenover de "markt" van pedofiele relaties en frustraties.

Elders in deze MARTIJN wordt er al uitgebreid stil gestaan bij het inventieve en verfrissende KRO-kinderprogramma de HUTS van 16 januari jongstleden, dat geheel gewijd was aan pedofilie. Daarover zal ik het op deze plaats dus niet hebben.

Het rapport van de Leidse criminologe Mr. Pieterse; "Pedofielen over pedofilie" kreeg ook de nodige aandacht in de media. Zo schreef het N.R.C. van 25 januari: "Tijd rijp geacht voor schrapping wets-artikelen over pedofilie".

Onder deze kop was er plaats ingeruimd voor de aanbevelingen uit het rapport van Mr. Pieterse.

Aanbevelingen die grotendeels parallel lopen aan de opvattingen, bijvoorbeeld, van de D'66-werkgroep die eveneens in januari haar nota aan de pers aanbood. (Zie hiervoor Martijn nr. 5, het Parool van 27 januari j.l., en Trouw van 28 jan. jongstleden).

Op deze plaats echter wil ik een paar zaken bij de kop pakken die ik gemakshalve aanduid als "de zaak Nijpels" en "het incest-verhaal van Opzij".

HOE LIBERAAL IS DE VVD ???

In de vorige Martijn kon U op de pagina's 8 en 9 een lofzang aantreffen op het "pedofilie-liberalisme" van de VVD.

De schrijver van het artikel, Theo Gerritsen, springt hierin echter nogal slordig met de feiten om en dat vraagt natuurlijk om enig weerwoord.

Zo was Nijpels niet aanwezig op het symposium van 7 maart 1981 in Amsterdam. Enkele dagen voor die 7e maart kregen de organisatoren te horen dat Nijpels verhinderd was en dat de VVD, toen toch ook al behoorlijk in omvang, geen vervanger kon sturen.

Het forum bestond toen uit mensen van het CDA (de huidige staatssecretaris van Justitie, mevr. Korte-van Hemel, bepaald niet één van de liberaalste op het terrein van de pedofilie), de PSP, de CPN en, het inmiddels ter ziele gegane DS'70.

PvdA, D'66 én de VVD lieten dus verstek gaan. Er viel (en valt !) immers met het onderwerp "pedofilie" geen electoraal gewin te behalen.

Merkwaardiger nog, was de absentie van de VVD op het symposium "waar ligt de grens" op 3 juni 1982 in Ede.

De meeste partijen hadden wel iemand gestuurd, de VVD echter liet wederom verstek gaan.

Des te vreemder is de absentie van de VVD op de diverse "pedofilie-happenings", als men nagaat dat de VVD geen letter over pedofilie in haar verkiezingsprogramma heeft staan. Zijn de PvdA en D'66 nog vóór afschaffing van de zedelijkheids-wetgeving, en worden bij de PPR en de PSP "de pedofielen" zelfs met etiket en toenaam genoemd, bij de VVD zult U er (nog) geen woord over vinden.

Wat meer toegespitst op Nijpels is het misschien grappig om in dit verband woorden van hem te citeren die hij mij, in een ander verband, toevertrouwde.

Als antwoord op een paar vragen mijnerzijds (o.a. vindt U het juist dat pedofiele kontakten strafbaar zijn? Wat moet er naar Uw mening gebeuren met de betreffende artikelen in de zedelijkheidswetgeving? Zijn er van Uw partij nog stappen te verwachten voor wat het de genoemde artikelen betreft?) schreef Nijpels op 30 oktober 1978:

"Zoals U misschien weet is de maatschappelijke discussie over pedofilie pas onlangs los gekomen. Mijn fractie acht het daarom minder gewenst reeds op dit moment een definitief standpunt over dit onderwerp met al zijn problemen kenbaar te maken.

Wel vragen wij ons in zijn algemeenheid af, op welke wijze, hetzij strafrechtelijk, hetzij via maatschappelijk werk, het probleem van de pedofilie aangepakt kan worden. Uit vorenstaande volgt dat wij op dit moment nog geen behoefte hebben aan directe acties van de wetgever. Met een terughoudend vervolgingsbeleid kunnen, naar wij aannemen, de grootste problemen op dit moment in een goede sfeer worden opgelost. Daarnaast maakt ook een recente rechterlijke uitspraak duidelijk, dat ook de rechter het probleem van de pedofilie in een ruimer maatschappelijk kader plaatst. In dit licht gezien zal het duidelijk zijn dat wij een brede maatschappelijke discussie gewenst achten". (einde citaat).

Volgens de Justitiebegroting 1983 zal er "in de loop van het komende begrotingsjaar een ontwerp van Wet tot herziening van de artikelen 242-249 Wetboek van Strafrecht te verwachten zijn". Dan zal blijken hoe liberaal de VVD werkelijk is !

"PEDOFIELEN EN HET OVERWICHT"

Het februari-nummer van het "gegoede"-feministische maandblad Opzij schreeuwt het al toe: "INCEST - Hoe meisjes thuis verkracht worden", aldus de omslag.

Het artikel biedt vervolgens niets nieuws of het moet de gehanteerde definitie van "incest" zijn.

De journalistes Boo van Maris en José Rijnaarts merken op dat de gangbare betekenis van incest (seksuele relaties tussen bloedverwanten) versluijrend werkt. Nogal wieses. Het gaat de dames immers alleen om de zogeheten "dochter- en zusterverkrachting", om de traumatische ervaringen van meisjes.

Intieme relaties tussen bloedverwanten die door de betrokken partijen als goed wordt ervaren willen van Maris en Rijnaarts buiten beschouwing laten. Vandaar hun herdefiniëring van het begrip incest.

Een goed alternatief voor het begrip incest vinden zij het construct "sexueel misbruik van een kind".

Zij omschrijven dat begrip, op z'n Wolteriaans, als: "het blootstellen van een kind aan seksuele stimulatie, die niet past bij zijn leeftijd, niveau van psycho-seksuele ontwikkeling en rol in het gezin".

Deze definitie bevat sowieso twee theoretische aannames die op z'n minst aanvechtbaar zijn.

Ten eerste gaan de dames er vanuit dat het bij incestueuze relaties altijd om kinderen gaat.

En ten tweede bevat de bovenstaande definitie een dermate sterke normering in zich en zoveel suggestiviteit, dat onder die definitie iedereen valt die het kind opwekt tot bepaalde lustgevoelens die niet bij zijn (in dit verband beter: haar !) leeftijd en rol in het gezin passen. Om wiens normering gaat het dan eigenlijk ???

Van Maris en Rijnaarts geven daarna enige ervaringen van "verkrachte meisjes" weer.

Sommige van deze meisjes weten niet meer of zij verkracht en of het echt zo naar was, als het zou moeten zijn.

Maar goed, interessanter is het dat de dames aan het eind van hun artikel opmerken dat dochterverkrachting en pedofilie vaak op één hoop worden gegooid.

Ten onrechte concluderen de dames, daarbij en passant opmerkend dat zij "steeds meer vraagtekens bij pedofilie plaatsen (tenslotte gaat het ook daar om volwassenen die door hun overwicht, door hun grotere levenservaring en kennis kinderen kunnen manipuleren)".

Het is alsof de dames willen zeggen:

laat die volwassenen nu eens met hun handen van die tere kinderhuidjes afblijven. Daarbij volstrekt voorbij gaand aan het feit dat alle onderzoeken over pedofilie (bijna) geheel of grotendeels praten over jongentjes. Het artikel van van Maris en Rijnaarts handelt over verkrachte meisjes. Zou dat toch niet geheel iets anders wezen ?

Tot slot, beste lezers, laten we Nijpels woorden uit 1978 gedenken, de brede maatschappelijke discussie moet op gang komen. Uw reacties en suggesties met betrekking tot deze rubriek zie ik met belangstelling tegemoet !

MARTIN VAN HAREN - p/a Redaktie MARTIJN.

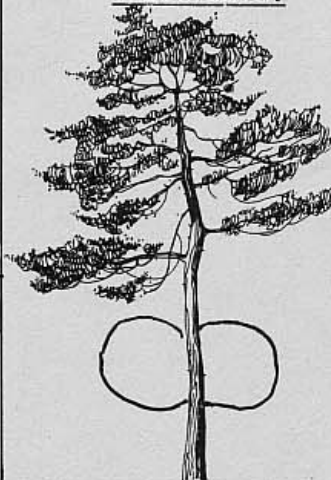
PAW
rie outer
aul

Hoi,

Daar zijn we weer met de tweede PAW. Weer een korte want we hebben nog niet veel van jullie binnen gehad. Wij van PAW zijn nu in Hoogeveen bezig om een kinderboerderij te krijgen. Wij zitten in het jeugdbestuur. Vrijdag zijn we bij de gemeenteraad. Daarover vertellen wij jullie de volgende keer wel.

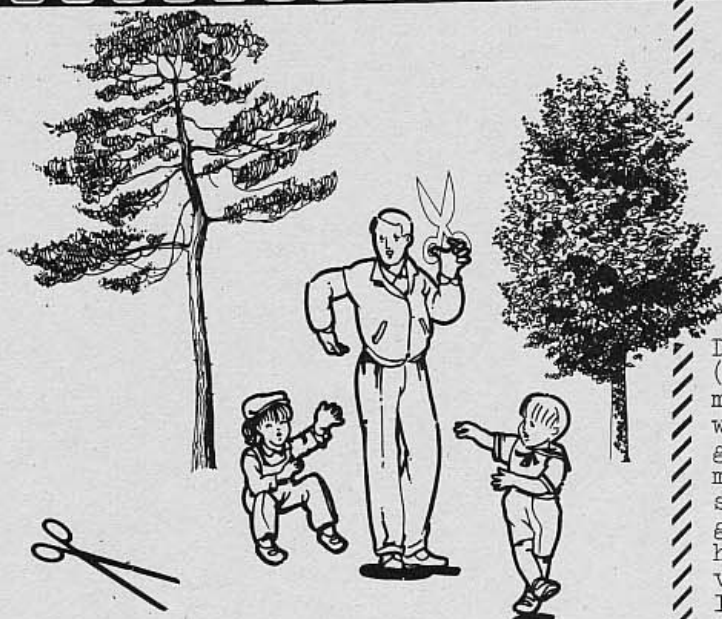
PRIJSVRAAG.

Weten jullie wat dit is ?????

Oplossing sturen naar redaktie PAW
Helios 79
Hoogeveen.
Niet vergeten, je naam adres en hoe oud je bent.
De prijsvraag is van Stephan - 12 jaar.

het komt voor dat bij een roofoverval een rover in een rooie overall en een revolver over een val valt en dus voorovervalt. Maar lukt de roofoverval dan heeft de rover in de rooie overall en de revolver er altijd wel een val voor over.
Erwin - 14 jaar.

BÜCH

Nederlands meest besproken interviewer op dit moment, Boudewijn Büch, (interview met vuurwerkeffect met Gerard van 't Reve), vertelde aan het N.R.C. dat hij: liefhebber is van kunstbloemen, Aigner-aftershave, de gestifte lippen van Mick Jagger, glitterkledij en kleine jongetjes. "Ik val op zó klein dat ik daar maar beter vanaf kan blijven om niet in 't gevang te komen." Hij deed echter geen enkele uitspraak over wat hij zou doen als een jongetje niet van hem af kon blijven. Misschien voelt iemand zich geroepen de proef op de som te nemen

Gelukkig is er nu weer een blad over Jeugdseksualiteit en Pedofilie. Het wordt langzamerhand ook wel tijd dat kinderen het RECHT krijgen om zelf te mogen beslissen over hun beleven van seksualiteit.

Ik hoop dat het blad MARTIJN zal bijdragen tot een wat meer en beter begrip van Jeugdseksualiteit en Pedofilie.

RECHT

SPOORWEGEN

In de trein ...

... zie ik hem vaak op weg naar zijn zeer Christelijke school een schoon en hunkerend kind met op zijn schoot de "Kerkgeschiedenis" Hij draagt een button "GPV"

Zijn lach trekt aan en lokt zijn ogen vragen oogcontact zijn lippen lippenwarmte zijn haar vraagt streling zijn lichaam koestering

Maar zijn lichaam is van God zo leert hij, net als ik destijds. Koestering en liefde is gevaarlijk. Zijn lichaam wordt zijn vijand. Hunkering blijft, net als bij mij.

Alleen onze ogen kunnen nog zeggen wat onzegbaar want verboden is.

Frans.

Kort Geknipt

C.R.I.

De Centrale Recherche Informatiedienst (C.R.I.) is onlangs in opspraak gekomen doordat algemeen bekend werd dat er wel erg gemakkelijk gegevens los te krijgen zijn. Voor f500,00 is het jarenlang mogelijk geweest om een uittreksel uit 't strafblad van iedere Nederlander te krijgen. Hoewel niet iedereen zomaar toegang heeft tot de computer van het CRI, is 't voor mensen die de weg weten erg makkelijk. Werkgevers, uitkerende instanties, banken en verzekeringsmaatschappijen maakten regelmatig van deze illegale mogelijkheid gebruik. Kleine partikuliere recherche-burotjes werden hierbij ingeschakeld. Inmiddels is door de Rijksrecherche een grootscheeps onderzoek ingesteld. Er is sprake van een landelijk onderzoek, dat volgens de officier van justitie in Rotterdam mr. W.A. de Saint Aulaire nog slechts in een beginstadium verkeert. Toch geen prettig idee dat iedereen zomaar al je gegevens te pakken kan krijgen. Zeker niet als pedofiel! (bron: Algemeen Dagblad 29 januari)

LASTIG

KINDVRIENDELIJKE VAKANTIES.
(uit: De IJssel Express)

Bungapart streeft er in al zijn accommodaties naar vooral de kinderen aangenaam bezig te houden. Als de kleinsten zich de hele dag vermaken met sport, spel, speurtochten of andere activiteiten, hebben de ouders geen omkijken naar ze. Want niets is tijdens de vakantie zo lastig als de hele dag zeurende kinderen om je heen! Bungapart zorgt er in alle bungalowparken, hotels en vakantie dorpen, die zij beheert voor, dat het de kinderen aan niets ontbreekt. Daarvoor zijn professionele krachten aanwezig. Ervaren medewerkers, die de kinderen begeleiden bij hun recreatieve bezigheden. Uiteraard hebben de kleintjes ook inspraak en mogen ze zelf met plannen komen. De leiding kijkt dan of die plannetjes gerealiseerd kunnen worden. Doel hiervan is de kinderen op een educatief verantwoorde manier lekker te laten ravotten en ten 2e ervoor te zorgen, dat de ouders volop van hun dikverdiende rust kunnen genieten. Want, zoals men bij Bungapart zegt: "Als de kinderen dag-in-dag-uit prettig worden bezig gehouden, hebben de ouders het ook naar hun zin."

tekening: LIESJE 9 jaar

Ze Snappen Er NIETS Van!!

Het valt niet mee als je als meisje van negen jaar zo veel fantasie hebt en volwassenen snappen er niets van. De enige die in Heleens fantasiewereld met haar mee gaat is Waldemar, haar vriendje die eigenlijk Bram heet.

Als koningin Pluria en koning Waldemar spelen ze op een braakliggend terreintje, dat min of meer als vuilnishoop wordt gebruikt, ze noemen het Libelia.

Op een gegeven moment verschijnt Cornelius met zijn viool en meteen wordt hij tot hofmuzikant gebombardeerd. Cornelius begrijpt hun fantasiewereld en gaat daarin mee. Tot op een dag, Waldemar en Heleen hebben net hun verkleedkleden uitgetrokken om hun eigen kleren weer aan te trekken, een agent zich er mee meent te moeten bemoeien.

Cornelius wordt opgepakt, hij bevindt zich op verboden terrein en zal wel een kinderlokker zijn.

De grote vakantie wordt eigenlijk een teleurstelling, Waldemar gaat uit logeren, Cornelius zit vast en Heleen krijgt een nuffig nichtje op bezoek. Pas aan het einde van de vakantie wordt alles weer leuk.

Een boek geschreven voor kinderen vanaf een jaar of negen, tien.

Zelf heb ik met veel plezier dit boek gelezen en vaak met een gevoel van: wat reageren volwassenen toch dikwijls op een belachelijke manier op kinderen. Ik denk dat kinderen zich heel goed kunnen identificeren met de hoofdfiguren. De enige volwassene die echt een sympathieke rol speelt wordt bestempeld als een onbetrouwbaar wereldvreemd figuur. Toch kun je niet zeggen dat de beschreven volwassenen typetjes zijn. Alleen bemoeien ze zich overal mee en alles omdat kinderen toch beschermd moeten worden tegen omringende gevaren!

De schrijfster is er heel goed in geslaagd om zich in te leven in de wereld van kinderen.

Liesje (9 jaar) : Ik vindt het een heel leuk boek, alleen snapte ik de titel eerst niet zo goed, maar na een uitleg begreep ik het wel.

Tekening: Liesje.

Schrijfster: Rita Törnqvist

Uitgever: Ploegsma
Amsterdam

1976

Tekeningen: Mance Post

ISBN 90 216 01389

Met hem had ik een uitstekend gesprek, en het slot van het liedje was dat het toch maar beter zou zijn als ik zou kennen.

De mogelijkheid zat er namelijk in dat zij. (de recherche) het nog over een andere boeg zouden gooien als ik bleef ontkennen.

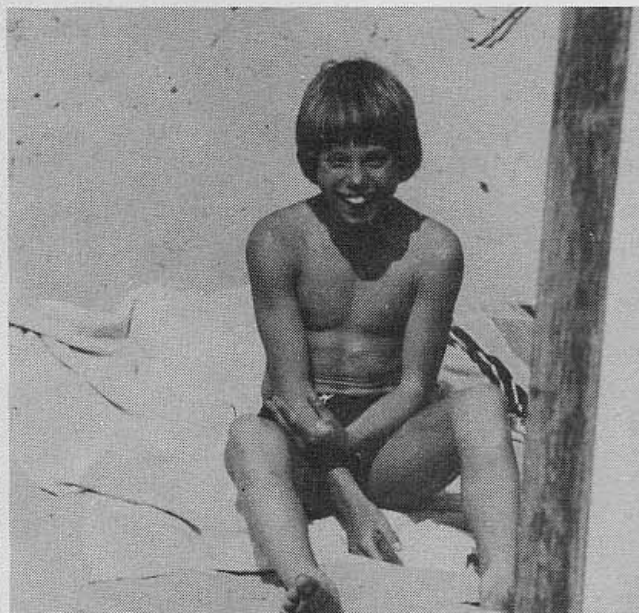
Dat had hij bij de Bossche politie al eerder meegemaakt in een soortgelijk geval als het mijne. Dan werd namelijk het in de zaak betrokken kind van huis gehaald en in het politiebureau met de verdachte geconfronteerd. In deze gevallen gaat het niet om het vaststellen of de persoon die in verzekering is gesteld de eventuele "dader" zou zijn, wat alleen door het betrokken kind in die gevallen bevestigd zou kunnen worden. Nee, het is een poging om de verdachte compleet murw te maken, zijn weerstand te breken bij het zien van zijn vriendje. Deze confrontaties gebeuren dan ook niet, zoals gebruikelijk, door middel van de spiegel (een ruit, maar slechts aan één kant doorzichtig) maar op een veel hardere manier. De verdachte zit in het kamertje opgesloten, te wachten op de dingen die hem nu weer te wachten kunnen staan, plotseling gaat de deur open en 2 rechercheurs, met het vriendje staan plotseling in het kamertje. Is dat hem, vraagt één van die tactvolle mensen aan de jongen. Ja, dat is Theo, zegt de jongen. Zelf ben je niet meer in staat om ook maar iets te zeggen.

Degene waar je van houdt staat plotsklaps voor je, in een situatie die hem dwingt om jou te verraden. Je zou wat willen zeggen, hem willen troosten, maar voordat je jezelf weer een beetje in de hand hebt is iedereen alweer weg, en de deur weer op slot.

(Dit laatste gedeelte heb ikzelf ook moeten ervaren in 1978 op het politiebureau in Velp. De jongen in kwestie was toen 14, en ik kende hem al twee jaar.

Volgens mijn advocaat werd er in Den Bosch ook regelmatig van deze ontoelaatbare manier gebruik gemaakt. Omdat ik dat Robby absoluut wilde besparen (deze manier van konfrontatie is niet alleen pijnlijk voor de verdachte, maar ook emotioneel uiterst schadelijk voor het betrokken kind, vooral als de vriendschapsrelatie gebaseerd was op wederzijds vertrouwen, begrip en liefde), besloot ik ook om een volledige bekentenis af te leggen. Mijn advocaat vreesde een voorgeleiding en daarna een bevel tot bewaring van de rechter-commissaris, mede omdat ik nog een zaak had lopen in hoger beroep. Desondanks wilde ik Robby beslist niet meer op het bureau moeten laten verschijnen, dus ik zou een volledige bekentenis afleggen. Mijn advocaat nam afscheid en beloofde aanwezig te zijn als ik zou worden voorgeleid bij de rechter-commissaris (R.C.). De rechercheur kwam binnen en ik vertelde hem dat ik een verklaring wenste af te leggen. Dat kon nu niet meer, zei hij, want hij ging naar

huis. Maar morgenmiddag zou hij me verder horen. Ik werd weer naar boven gebracht en nu mocht ik zomaar nog even een shaggie draaien, ik kreeg wat leeswerk in mijn cel. Nadat ik mijn shaggie op had mocht ik alvast mijn matras en dekens pakken (al om acht uur, anders pas om tien uur) en na nog een warme kop koffie gekregen te hebben, kon ik verder gaan met mijn onderbroken maaltijd. Echter wel achter een dikke stalen afgesloten deur.

Na het drinken van mijn koffie, mijn brood heb ik laten staan, ik had geen trek, ben ik maar in bed gekropen. Daar kwamen mijn emoties pas goed los en ik heb gehuild als een klein kind. Af en toe kan dat een hele opluchting zijn. Wat mij het meeste bezig hield op dat moment was het grote vraagteken, het waarom??? Waarom was Robby met dit verhaal op het politiebureau terecht gekomen. Ze probeerden mij te laten geloven dat hij zelf aangifte had gedaan. Maar dat kon ik niet geloven. Dat kón gewoon niet waar zijn. Robby en ik waren stapelgek op elkaar. Wij zouden elkaar zeker niet verraden. Wat er echter dan wel gebeurd was bleef een groot raadsel. Desondanks besloot ik toch maar alles te vertellen. Ik hoefde mij er toch eigenlijk niet voor te schamen. Wat er tussen ons gebeurd was was gegroeid uit gevoelens van liefde en genegenheid voor elkaar. Dat was toch niets om je voor te schamen. Maar de wetgever ziet het anders en het grootste gedeelte van het volk heeft hier ook zo zijn of haar mening over en jammer genoeg meestal niet al te positief. Onwetendheid over wat er zich nu werkelijk afspeelt in zo'n oudere/jongere relatie is meestal de grond waarop bij voorbaat zo'n vriendschap als verkeerd of "van slechte invloed op het kind" wordt geteket. Weer anderen denken er het hunne van, zo van: "Pedofielen zijn géén kinderverkrachters of kinderlokken, eigenlijk zijn het best gewone mensen,

alleen gaan ze graag met kinderen om, ook seksueel, nou als een kind dat dan fijn vindt en er geen schade van ondervindt, waarom dan niet. Prima stelling, gaat keurig op totdat....hun eigen kind een relatie aanknoopt met een ouder iemand, omdat dat kind het zo prettig vindt, doodgewoon omdat hún kind óók van die ander houdt. Dan stort hun hele gemancipeerde theorie als een kaartenhuis in elkaar en deugt er én van hun theorie én van die vent die hun kind heeft mee gelokt niets meer. Nee, dan horen ook zij, die zogenaamd ruimdenkenden ineens bij de massa die pedofilie als misdaad, ziekte of op zijn minst als afwijking bestempelen.

Een typisch menselijke trek misschien, dat konstant van opvatting veranderen? Goedgekeurd door het grote publiek? Waarom in hemelsnaam dan zo'n massale afkeuring als het gaat om inter-menselijk contact tussen twee personen die van elkaar houden, zelfs al is de een dan ouder dan de ander.

De volgende dag werd ik naar beneden gehaald voor het verhoor. Het heeft tien minuten geduurd, daarna kreeg ik koffie en werd mij verteld dat wij die dag daarop, maandag dus, mijn verklaring op papier zouden zetten. Broere ging naar het voetballen kijken. Ik mocht als compensatie voor mijn medewerking in het verhoorkamertje blijven zitten, dan mocht ik tenminste roken en kon ik als ik dat wilde naar buiten kijken. De grote vraagtekens van die avond tevoren waren nog steeds niet opgelost. Ik had Broere verzocht een vertrouwensarts te spreken te krijgen die eventueel Robby zou kunnen begeleiden, want ik kon mij voorstellen dat hij zich net zo belab-

berd zou voelen als ik, omdat hij met een gevoel kon rondlopen van " ik heb mijn vriend verraden, door mijn schuld zit hij nu op het politieburo, misschien komt hij wel in de gevangenis ". Ik baseerde deze gedachten hierop dat ik er absoluut zeker van was dat Robby's liefde voor mij echt was. Je kunt je denk ik niet voorstellen wat er op zo'n moment zich allemaal in je afspeelt. Er is eigenlijk maar één ding belangrijk voor je de zorg over hoe Robby dit alles verwerkt en je eigen grote onzekerheid, wat gaat er met me gebeuren, je lot ligt in anderen handen zonder dat je bij machte bent er ook maar iets aan te doen. Dat gevoel van afwachten, machteloos toezien, is moordend. Als je ook nog die metalen klik van de celdeur achter je hoort en je dat kleine stinkende hok voor je ziet dan ben je totaal kapot. Je vriendje kwijt, je toekomst naar de knoppen en wie weet wat er nog meer te wachten staat. En dat allemaal omdat de maatschappij je ziet als een gevaarlijk individu waartegen hun kinderen beschermd moeten worden.

Dus opsluiten die handel. Had die maar met z'n poten van mijn kind af moeten blijven.

Maandagmorgen rond een uur of tien werd ik weer door Broere opgehaald om mijn verklaring op papier te zetten. Van te voren beloofde hij mij dat ik naderhand Robby's verklaring zou mogen lezen, zodat ik dan een indruk zou kunnen krijgen (tussen de regels door) hoe Robby het gebeuren op het politieburo had verwerkt. Ik zou daarna, als ik het nodig vond, de gelegenheid krijgen om mij in verbinding te stellen met een vertrouwensarts. Ik legde dus, met dit vooruitzicht, spontaan een volledige bekentenis af. Ik verklaarde dat er zich verschillende malen in het kader van onze liefdesrelatie ook seksuele spelletjes hadden voorgedaan. Geheel vrijwillig, alleen omdat Robby en ik dat samen prettig vonden en zodoende graag héél dicht bij elkaar wilden zijn. Eén van de ergste dingen in zo'n verklaring vind ik wel dat ze altijd precies tot in de kleinste details moeten weten hoe alles in zijn werk is gegaan.

Zo'n proces-verbaal lijkt af en toe wel een porno-roman, terwijl dat in feite voor de strafvordering helemaal niet belangrijk is. In dit geval gingen ze gelukkig niet zo diep door op de feitelijke gebeurtenissen. Binnen het uur stond mijn verklaring op papier. Wie schertst mijn verbazing toen ik daarna Robby's verklaring te lezen vroeg. Volgens afspraak. Broere verklaarde dat dat eigenlijk helemaal niet nodig was en daarbij, zijn verklaring was opgetekend pro justitia en ik had daar eigenlijk niets mee te maken. Ik voelde mij zwaar bedonderd.

wordt vervolgd.

ontHUTSend

Het KRO jeugdprogramma HUTS, wat elke zondag van 12 tot 1 uur via de radio op Hilversum 1 te beluisteren is, had op zondag 16 januari j.l. een uitstekend verzorgd informatief programma met als onderwerp, jawel U raadt het al Pedofilie.

Het onderwerp werd verzorgd, en was gekozen door kinderen uit Hoevelaken. Voor degenen die het programma niet kennen, Huts is een programma wat door kinderen wordt verzorgd, net zoals bijv. het welbekende Klap op je kop programma van de VPRO. Het laatste programma is niet meer in de lucht. Gasten bij HUTS waren o.a. Peter ('n pedofiel) en de welbekende psycholoog Theo Sandfort.

Het geheel werd geopend door een aardig liedje met veel woordspelingen dat de bekende vooroordelen t.o.v. pedofiele gevoelens pakkend naar voren bracht. De titel sprak voor zich: "Een man die rare dingen doet".

Het verschil van opvatting tussen hoe of ouderen en kinderen over pedofielen denken kwam er erg goed uit.

Ouderen, meestal erg bevooroordeeld, zien de pedofiel op zijn minst als "eigenaardig". Het kind in het liedje vraagt zich af of dat waar is, een pedofiel kan toch ook erg "aardig" zijn, en niet alleen "eigenaardig".

Ook op het woord pedofiel werd er in de verschillende coupletten ingegaan.

Het kind vraagt zich af wat dat woord betekent, pedofiel???, is dat hetzelfde als Playmobil - homofiel - infantiel - imbeciel - fietsventiel????

Vervolgens werden, met een diepe, donkere, erg dreigend overkomende grafstem alle vooroordelen opgesomd, Pedofielen zijn oude viezerikken, kinderlokken, kinderverkrachters, altijd mannen, kindermoeders, hebben altijd een regenjas aan en een hoed op, delen snoep uit, zijn niet helemaal in orde.

In het vraaggesprek met Peter werd er nader ingegaan op de bekende vooroordelen. Vragen zoals: zijn pedo's alleen mannen, valt hij altijd op jongens, en wat voor soort jongens valt hij op, waren niet van de lucht. Op een fijne eerlijke manier beantwoordde Peter de vragenstroom. Ook over zichzelf vertelde hij openlijk. Hoe hij al vanaf zijn 12e jaar weet dat hij pedofiele gevoelens heeft, op het seminarie waar hij toendertijd studeerde al ontdekte dat hij verliefd was op een andere jongen, hoe hij wat later ontdekte dat jongens van 12-13 jaar hem heel veel deden. Hij voelde zich lekker als jongens dicht bij hem in de buurt waren. Peter wil liever geen pedofiel genoemd worden omdat hij vindt dat pedofilie maar een klein stukje is van zijn persoonlijkheid. Hij is Peter, en een deel daarvan is pedofiel. Maar dat is een onderdeel, en niet het belangrijkste.

De telefoonvraag was ook erg concreet: Zou jij van je ouders vriendschap mogen hebben met een pedofiel, man of vrouw?? Luisteraars uit het land konden daarop antwoorden door middel van het gegeven telefoonnummer.

Een interview met Theo Sandfort bracht ook weer goede antwoorden aan het licht. Op de vraag wat het verschil was tussen pedo's en kinderlokken antwoordde hij: "Er zijn aardige mensen en vervelende mensen. Aardige mensen houden rekening met een ander mens, of dat een kind is of niet, hij of zij houdt rekening met die ander. Een niet zo aardig mens houdt alleen rekening met zijn eigen gevoelens, kan soms erg dwingend overkomen. Een vloedgolf van opmerkingen brak los. "Vroeger dacht ik dat een kinderlokker iemand was die met snoepjes een kind meelokte naar een of ander afgelegen schuurtje en het kind daar vastbond met touw", bracht één van de jongens naar voren.

Na een bandopname waarop een moeder het relaas vertelt van de vriendschap van zoon van 11 met een pedo van 27, gaat Theo Sandfort verder met iets te vertellen over zijn onderzoeksrapport. Hij konkludeert dat de wetgeving moet veranderen. Direkt daarop werd het plaatje gedraaid uit de musical Annie, namelijk 't bekende liedje:

TOMORROW, TOMORROW, I LOVE YOU TOMORROW!

Indrukwekkend, een kinderstem die zingt dat het morgen van je zal houden, zeker als er kort daarvoor gesproken is van aanpassing van de wetgeving.

De telefoonvraag had de nodige reacties teweeggebracht. Judith beantwoordde de heftige reactie van een zekere heer Huisman.

Dhr. Huisman begon zijn betoog met de opmerking dat hij zeer zeker GEEN vooroordelen had tegen andersvoelenden. Wél ziet hij als "natuurlijke" omgang de man-vrouw relatie. Homo-relatie is onnatuurlijk. Tegen pedofielen had hij dat het mensen zijn die zich indringen in jongeren verenigingen, zij door hun omgang met kinderen de natuurlijke ontwikkeling van die kinderen in de weg staan, dat kinderen zeer zeker géén pedofiel nodig hebben, dat het niet waar is dat een relatie ook wel vanuit het kind kan komen, integendeel het komt altijd vanuit de oudere en die is alleen maar op seks uit, een kind mag wel knuffelen maar dan alleen met de ouders enz, enz. Judith probeerde er heel vaak tussen te komen, maar de zienswijze van de heer Huisman liet geen tegenspraak toe. Telkens weer kwam hij terug op zijn uitgangspunt, ik veroordeel niet, maar ik keur het wel ten strengste af. Hoe zou Dhr. Huisman het dan anders willen noemen? Er bleef Judith niets anders over dan 'n duidelijke diepe zucht te slaken en het gesprek af te breken.

Een prima uitzending van de KRO, en zeer zeker niet in het minst door het aandeel van de kinderen uit Hoevelaken. De discussie wordt niet gesmoord, integendeel, praten over pedofilie is nadenken over intermenselijke relaties. Bedankt Huts.

De NVSH-Werkgroep Pedofilie - Nijmegen. Onze werkgroep heeft als doel: het bespreekbaar maken van het verschijnsel pedofilie en daardoor ook van jeugdseksualiteit en -emancipatie. Wij proberen dit te bereiken door het geven van informatie aan wie er om vraagt. Dat kunnen individuele personen zijn die met vragen zitten, of studenten die er iets over willen weten of schrijven. Het kunnen ook groepen mensen zijn, bijv. vanuit opleidingen. Eens in de maand is er een open avond. Steeds op de 3e maandag, vanaf half negen in de kelder van café De Plak in de Bloemerstraat 90, Nijmegen.

Hier kan ieder terecht, die informatie wil inzien of aanschaffen. Ieder kan daar in gesprek komen met andere bezoekers en met leden van de werkgroep die daar aanwezig zijn, het geheel in een ongedwongen sfeer. Het blijkt steeds weer bevrijdend te zijn om ook hierover eens te kunnen praten en te ontdekken dat je niet de enige bent in de stad die zo veel voor kinderen voelt. Nu en dan hielden wij ook thema-avonden; een onderwerp werd dan nader belicht met behulp van een film of 'n spreker. Deze avonden werden steeds goed bezocht. Wij maken de mensen op het bestaan van de werkgroep attent door middel van stickers en kleine stukjes in de kranten. En onder elkaar praten we ook over hoe we in ons eigen leven met pedofilie omgaan. Iedereen die wil, kan ons schrijven:

NVSH-werkgroep pedofilie
postbus 6728
6503 GE Nijmegen.

AGENDA

- 21 febr. Nijmegen Open avond
20.30 uur
kelder van Café De Plak
Bloemerstraat 90
NVSH-werkgroep Pedofilie.
- 1 maart Groningen Spreekuur.
20.00 uur
Kraneweg 56
NVSH- werkgroep JEP
- 9 maart Den Haag Open avond
20.00 uur
Groot Hertoginnelaan 203
NVSH-werkgroep JEP
- 23 april Meppel Ontmoetingsdag
10.00 uur - 22.00 uur
Jeugherberg De Parkhoeve

Vermeld bij uw bestelling
altijd het bestelnummer, en
op uw girokaart de reden van
betaling. Voor het gironummer
zie de colofon van deze Martijn.

- advertentie -

MAANDBLAD MARTIJN en de uitgeverij STICHTING A.F.P.I. - i-o.
werken nauw samen met verschillende uitgeverijen.
Hierdoor zijn wij in staat U als vertegenwoordiger voor
Nederland de volgende aanbiedingen te doen.

pojKART
verlag
jugend in der kunst

VISAGES - Michel Gourlier. (zie voorpagina Martijn)
Jongens portretten, zwart-wit tekeningen. Uitermate mooi.
Op veler verzoek een herdruk van de kalender van 1982.
PRIJS: inclusief porto f 31,00. bestelnummer: kal. 83 PC

PAN - engelstalig, goede artikelen,
mooie foto's.
Proefnummer (inkl.porto f 8,00)
Leverbaar via MARTIJN.
Ook goede boeken - allen in het engels.
Vraag informatie, bij Coltsfoot Press
postbus 3496, 1001 AG Amsterdam, of bij
Martijn.

The only international English language
publication which deals honestly
with boy-love

DEUTSCHER SPURBUCHVERLAG

POSTKAARTEN DEUTSCHEN SPURBUCHVERLAG.

Map met 10 tekeningen - sommige in kleur - van Pierre
Joubert. De meeste onderwerpen gaan over scouting.
PRIJS: inclusief porto f 6,50. bestelnummer: Spur. map 1.
Map met 10 fotokaarten met foto's van kinderen tijdens
spel en recreatie. Foto's van Lothar Sauer en Claus Lösch.
PRIJS: inclusief porto f 6,50. bestelnummer: Spur. map 2.
MEERDERE MAPPEN ZIJN IN VOORBEREIDING.

MAANDBLAD "MARTIJN"
HELIOS 79
7904 HC HOOGVEEN.

PORT BETAALD
PORT PAYE
HOOGVEEN

NOG GEEN
ABONNEE?
NIE BOJ.

welke
DOEN HOOR!

(Ja loch!)

Illustraties: Jan Meyer.